

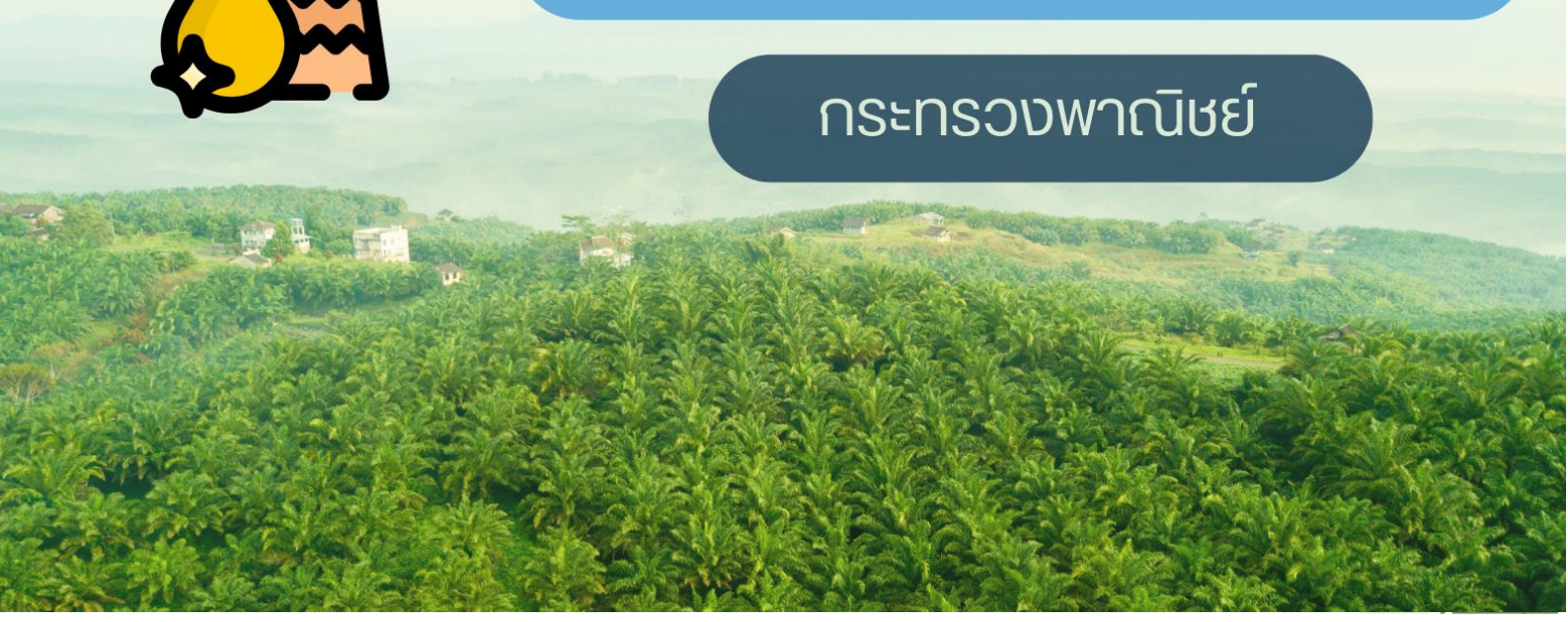
แนวทางการพัฒนาศักยภาพการค้า

อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

กระทรวงพาณิชย์

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	1
บทที่ 1 ภาพรวมการผลิตปาล์มน้ำมัน	1
1.1 บทนำ	1
1.2 ภาพรวมการผลิตโลก	2
1.3 ภาพรวมการผลิตของไทย	4
1.4 ราคา และต้นทุน	6
บทที่ 2 การบริโภค ความต้องการใช้ และการนำเข้า-ส่งออก	10
2.1 การบริโภค ความต้องการน้ำมันปาล์ม	10
2.2 สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ	12
2.3 สถานการณ์การค้าของไทย	16
3.1 ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)	20
บทที่ 3 ห่วงโซ่อุปทาน และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง	20
บทที่ 4 ยุทธศาสตร์ มาตรการการค้า และมาตรการสนับสนุน	26
4.1 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ ปี พ.ศ. 2560 – 2579	26
4.2 มาตรการภาครัฐ	29
4.3 มาตรการการค้าต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 5 ความท้าทายของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันไทย	34
บทที่ 6 ข้อเสนอแนะการพัฒนาด้านการค้าอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน	37
บรรณานุกรม	39

บทสรุปผู้บริหาร

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่นำมาสกัดเป็นน้ำมันปาล์ม ได้รับความนิยมในการบริโภคจากทั่วโลก และเป็นน้ำมันจากพืชที่มีต้นทุนการผลิตต่ำสุดเมื่อเทียบกับน้ำมันจากพืชชนิดอื่น ๆ เนื่องจากผลผลิตน้ำมันต่อไร่ของผลปาล์มสดจะสูงกว่าพืชที่ให้น้ำมันชนิดอื่น 6 – 10 เท่า นิยมใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมไบโอดีเซล อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมอาหาร ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ภาพรวมการผลิตโลก ปาล์มน้ำมันมีแหล่งเพาะปลูกกระจายทั่วไปตามทวีปเอเชีย ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแอฟริกาบางประเทศ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเอื้ออำนวย โดยประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก คือ อินโดนีเซีย (ร้อยละ 60.49) และมาเลเซีย (ร้อยละ 21.79) สำหรับไทย มีปริมาณผลผลิตเป็นอันดับ 3 ของโลก แต่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 4.49 และเมื่อพิจารณาผลผลิตต่อไร่ 5 ปีย้อนหลัง (ปี 2561 – 2564) พบว่า มาเลเซียมีปริมาณผลผลิตต่อไร่สูงสุด แต่ในปี 2565 ไทยมีปริมาณผลผลิตต่อไร่สูงสุด

ภาพรวมการผลิตไทย ปี 2557- 2566 พบว่าไทยมีเนื้อที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเกษตรกรมีการปลูกปาล์มน้ำมันแทนยางพารา และปลูกเพิ่มขึ้นในพื้นที่นา และพื้นที่รกร้าง ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ภาพรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น มีเพียงแต่ปี 2559 ที่ผลผลิตลดลง เนื่องจากภาคใต้ของไทยได้รับผลกระทบต่อเนื่องจากปัญหาภัยแล้งในปีก่อนหน้า เช่นเดียวกับปี 2566 ที่ผลผลิตลดลงร้อยละ 1.72 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้สภาพอากาศร้อนแล้ง ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอ ส่งผลให้ปาล์มขาดน้ำ เสียหาย และผลปาล์มมีน้ำหนักต่อทะลายลดลง เมื่อพิจารณาในรายภูมิภาคพบว่า เนื้อที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทยมากกว่าร้อยละ 85 อยู่ที่ภาคใต้ รองลงมาเป็นภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ตามลำดับ จังหวัดที่เป็นแหล่งเพาะปลูกสำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ สุราษฎร์ธานี กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช และตรัง ตามลำดับ

การบริโภค ความต้องการน้ำมันปาล์มของโลก ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ระบุว่า ตั้งแต่ปี 2562 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.95 ต่อปี ในขณะที่ความต้องการใช้ในปี 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.36 (เพิ่มจาก 69.52 เป็น 74.64 ล้านตัน) เนื่องจาก อินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศผู้ใช้น้ำมันปาล์มมากที่สุด มีมาตรการเพิ่มสัดส่วนน้ำมันปาล์มในน้ำมันดีเซล จากร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 35 ในขณะที่ **การบริโภค ความต้องการน้ำมันปาล์มในประเทศ** ในปี 2562 - 2566 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบในการบริโภคภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปี 2566 ไทยมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อการบริโภค เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.95 และมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อเป็นพลังงานทดแทน เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.93 เนื่องจากมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังจากการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลต่อภาคธุรกิจบริการทั้งร้านอาหารและโรงแรม รวมทั้งธุรกิจด้านคมนาคมส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภคและเพื่อพลังงานทดแทนเพิ่มสูงขึ้น

สถานการณ์การค้าน้ำมันปาล์มของโลก¹ พิจารณาการส่งออกและนำเข้าผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มดิบ (HS CODE 151110) และน้ำมันปาล์ม และเศษของน้ำมันปาล์ม (HS CODE 151190) โดยในปี 2565 ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงที่สุดในโลก ได้แก่ (1) อินเดีย (11,728.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) (2) จีน (5,842.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) (3) ปากีสถาน (3,855.65 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) (4) เนเธอร์แลนด์ (2,132.16 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

¹ ที่มา : Trade Map

สหรัฐอเมริกา) และ (5) สเปน (1,385.07 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) สำหรับประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกสูงที่สุดในโลก ได้แก่ (1) อินโดนีเซีย (27,765.83 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) (2) มาเลเซีย (17,006.29 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) (3) เนเธอร์แลนด์ (1,277.57 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) (4) ไทย (1,273.04 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) และ (5) ปาปัวนิวกินี (1,1273.04 ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

สถานการณ์การค้าน้ำมันปาล์มของไทย² ในปี 2566 ไทยส่งออกน้ำมันปาล์ม มูลค่ารวม 857.40 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ 34.62 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เนื่องจากอินเดียซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักของไทยหันไปใช้น้ำมันพืชชนิดอื่นที่มีราคาต่ำกว่าทดแทนการใช้น้ำมันปาล์ม รวมทั้งปัจจัยเรื่องค่าเงินบาทที่มีความผันผวนสูง โดยการส่งออกน้ำมันปาล์มของไทยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกของผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มดิบ (CPO) (HS CODE 151110) กวาร์ร้อยละ 85.42 และน้ำมันปาล์ม และเศษของน้ำมันปาล์ม (HS CODE 151190) ร้อยละ 14.58 โดยประเทศที่ไทยมีมูลค่าการส่งออกสูงสุด ได้แก่ อินเดีย (713.32 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) มีสัดส่วนถึงร้อยละ 83 ของมูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มของไทย รองลงมา ได้แก่ เมียนมา (105.74 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) เคนยา (16.92 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) และจีน (8.21 ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ความท้าทายของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันไทย พบว่า (1) **ด้านโครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์ม** น้ำมันขาดความสมดุลของการกระจายที่ตั้งของลานเท โรงงานสกัด ในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้เกิดปัญหาการรับซื้อในแต่ละช่วงการผลิต (2) **ด้านเศรษฐกิจการค้าและสังคม** มีหลายปัจจัยที่กระทบต่อความต้องการน้ำมันปาล์ม เช่น ราคาน้ำมันปาล์มผันผวน นโยบายรถยนต์ไฟฟ้าของภาครัฐ ส่งผลต่อความต้องการใช้น้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซิน ซึ่งผลิตจากปาล์มน้ำมันจะลดลง รวมทั้ง กระแสต่อต้านน้ำมันปาล์ม (Palm Oil Free) ในสินค้าอาหารในยุโรป (3) **ด้านสิ่งแวดล้อม** เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งกระทบอย่างมากในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ หรือการออกมาตรการเพื่อปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เช่น กฎระเบียบสินค้าปลอดการตัดไม้ทำลายป่าของสหภาพยุโรป (EUDR) ที่ครอบคลุมถึงสินค้าจากปาล์มน้ำมัน นอกจากนี้ การใช้น้ำมันปาล์มในภาคพลังงาน อาจส่งผลกระทบต่อมลภาวะทางอากาศ รวมทั้งการขอรับการตรวจรับรองมาตรฐานปาล์มน้ำมันที่ยั่งยืน (RSPO) มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เป็นข้อจำกัดของเกษตรกรชาวสวนปาล์มของไทย

ข้อเสนอแนะการพัฒนาด้านการค้าอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน (1) สร้างระบบการควบคุมคุณภาพการผลิตน้ำมันปาล์ม โดยให้หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง อาทิ ลานเท หน่วยงานภาครัฐ หรือสมาคมการค้า ร่วมมือกันคัดกรองตรวจสอบคุณลักษณะ รับซื้อปาล์มตามคุณภาพของทะเลลายปาล์มน้ำมันให้เหมาะสมต่อการสกัดน้ำมันปาล์ม รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการลานเทปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับลานเททะเลลายปาล์มน้ำมัน (2) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมผู้ประกอบการรายเล็กให้เกิดการรวมกลุ่ม และร่วมลงทุนในเครื่องจักรขนาดใหญ่ที่มีประสิทธิภาพในการผลิต (3) ส่งเสริมการทำเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) ตลอดห่วงโซ่รวมทั้งส่งเสริมการมีธรรมมาภิบาล ให้คู่สัญญาปฏิบัติเป็นไปตามสัญญา โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นตัวกลางในการกำกับให้คู่สัญญาปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อตกลง (4) ส่งเสริมมาตรการประกันภัยพืชผลของเกษตรกรชาวสวนปาล์ม เพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้เกษตรกร ลดความเสี่ยงของเกษตรกร (5) ส่งเสริมการปลูกปาล์มแบบยั่งยืน เพื่อลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และ (6) ภาครัฐสนับสนุนให้เกษตรกรขอรับรองมาตรฐาน RSPO (7) บังคับใช้มาตรการการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพปาล์มอย่างเข้มงวด และ (8) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรควบคุมเสถียรภาพราคาให้เป็นไปตามกลไกตลาด

²ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

ปาล์มน้ำมัน

บทที่ 1 ภาพรวมการผลิตปาล์มน้ำมัน

บทที่ 1 ภาพรวมการผลิตปาล์มน้ำมัน

1.1 บทนำ

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่นำมาสกัดเป็นน้ำมันปาล์ม ได้รับความนิยมในการบริโภคจากทั่วโลก และเป็นน้ำมันจากพืชที่มีต้นทุนการผลิตต่ำสุดเมื่อเทียบกับน้ำมันจากพืชชนิดอื่น ๆ เนื่องจากผลผลิตน้ำมันต่อไร่ของผลปาล์มสดจะสูงกว่าพืชที่ให้น้ำมันชนิดอื่น 6 – 10 เท่า นิยมใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมไบโอดีเซล อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมอาหาร ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ปาล์มน้ำมัน (Oil Palm) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Elaeis guineensis* Jacq มีแหล่งกำเนิดในแถบแอฟริกาตะวันตก ปาล์มน้ำมันถูกจัดเป็นพืชตระกูลปาล์มใบเลี้ยงเดี่ยว เป็นไม้ยืนต้น ให้ผลผลิตตลอดปี และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้นานถึง 20 ปี เจริญเติบโตดีในสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น ฝนตกชุก มีแสงแดดมาก ไม่มีสภาพอากาศหนาว ปัจจุบันปลูกได้ในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ซึ่งมีสัดส่วนผลผลิตรวมกันมากกว่าร้อยละ 80 ของผลิตโลก รองลงมาเป็นไทย และในแอฟริกาบางประเทศ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเอื้ออำนวย

สำหรับประเทศไทย มีการสันนิษฐานว่ามีการนำเข้าปาล์มน้ำมันสายพันธุ์เทเนอร์่าจากมาเลเซียมาปลูกในไทยในปี 2480 ได้เริ่มมีการขยายพันธุ์ไปปลูกที่จังหวัดสงขลา และต่อมามีการขยายพื้นที่ปลูกอย่างรวดเร็ว โดยภาคใต้มีพื้นที่ปลูกปาล์มมากที่สุด และสายพันธุ์ที่ใช้ปลูกในทางการค้า คือสายพันธุ์เทเนอร์่า เนื่องจากให้ผลผลิตต่อขนาดพื้นที่ปลูกสูง

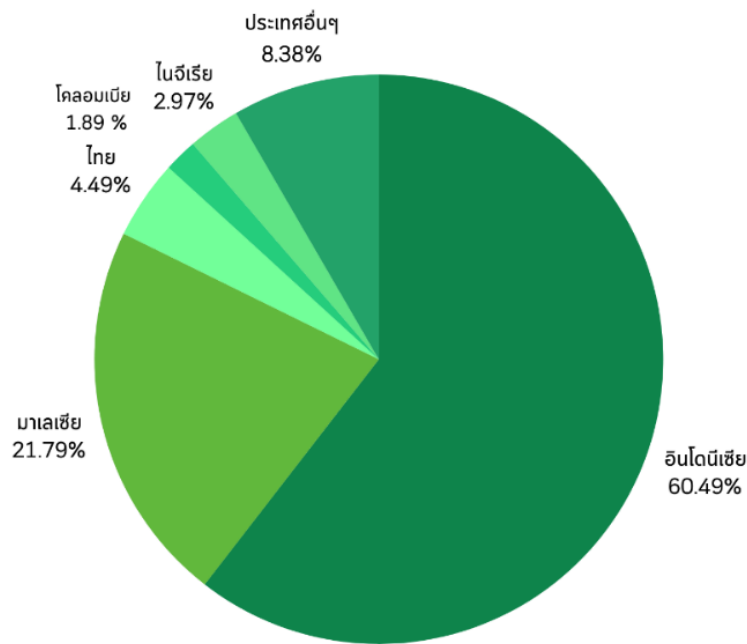
ปัจจุบันปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของไทย ครองอันดับ 3 ของโลกด้านผลผลิต โดยมีเนื้อที่ให้ผลผลิตราว 6 ล้านไร่ ผลผลิตอยู่ที่ 15-19 ล้านตันต่อปี มีจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน 412,450 ครัวเรือน และมีจำนวนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสม รวมทั้งในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีการปลูกปาล์มน้ำมันแทนยางพารา ปลูกในพื้นที่นา และพื้นที่รกร้าง ตามแนวทางภาครัฐที่ส่งเสริมการปลูกพืชแบบผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านรายได้ของเกษตรกร ทำให้ปาล์มน้ำมันของไทยมีศักยภาพในการผลิตเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันจึงเปรียบเสมือนฟันเฟืองขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย มีบทบาทสำคัญในการเป็นอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

1.2 ภาพรวมการผลิตโลก

ปาล์มน้ำมันมีแหล่งเพาะปลูกกระจายทั่วไปตามทวีปเอเชีย ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแอฟริกาบางประเทศ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเอื้ออำนวย โดยประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก คือ อินโดนีเซีย (ร้อยละ 60.49) และมาเลเซีย (ร้อยละ 21.79) สำหรับไทยมีปริมาณผลผลิตเป็นอันดับ 3 ของโลก แต่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 4.49 เท่านั้น รายละเอียดตามรูปที่ 1-1

รูปที่ 1-1 แสดงสัดส่วนการผลิตปาล์มน้ำมันของโลกปี 2565³

ที่มา : องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ

(Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO)

ภาพรวมการผลิตของโลก ข้อมูลจากองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) พบว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2561 - 2565) ประเทศที่มีเนื้อที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมัน และผลผลิตปาล์มน้ำมันสูงที่สุดของโลก ได้แก่ อินโดนีเซีย รองลงมา คือ มาเลเซีย และเมื่อพิจารณาผลผลิตต่อไร่ พบว่า ในช่วงปี 2561 - 2564 มาเลเซียมีปริมาณผลผลิตต่อไร่สูงสุด แต่ในปี 2565 ไทยมีปริมาณผลผลิตต่อไร่สูงสุด รายละเอียดตามตารางที่ 1-1

³ ข้อมูลจากองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO)

ณ เดือนพฤษภาคม 2567 สอดคล้องกับรายงานสถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2566 ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงเนื้อที่ให้ผลผลิต ผลผลิตปาล์มน้ำมัน และผลผลิตต่อไร่ 5 ปี ย้อนหลัง

รายการ (หน่วย)	รายการ (ประเภท/ ประเทศ)	ปี					%YoY	CAGR
		2561	2562	2563	2564	2565		
เนื้อที่ให้ ผลผลิต (ล้านไร่)	อินโดนีเซีย	89.54	90.35	91.17	91.38	93.46	2.28	0.86
	มาเลเซีย	32.43	32.61	32.70	32.15	32.10	-0.16	-0.20
	ไนจีเรีย	23.35	23.56	24.29	30.39	30.67	0.92	5.61
	ไทย (อันดับ 4)	5.35	5.67	5.87	6.03	6.14	1.82	2.79
	โคลัมเบีย	3.05	3.15	2.99	3.12	3.04	-2.56	-0.07
	โลก	173.81	176.28	178.69	185.09	187.59	1.35	1.54
ผลผลิตปาล์ม น้ำมัน (ล้านตัน)	อินโดนีเซีย	249.47	250.23	251.40	251.57	256.83	2.09	0.58
	มาเลเซีย	98.42	99.07	96.97	91.39	92.50	1.21	-1.23
	ไทย (อันดับ 3) ⁴	15.53	16.42	16.22	16.90	18.59	10.00	3.66
	ไนจีเรีย	9.60	9.70	10.00	12.50	12.61	0.88	5.61
	โคลอมเบีย	8.27	8.36	7.17	7.88	8.03	1.90	-0.59
	โลก	412.85	416.11	416.15	415.58	424.59	2.17	0.56
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	ไทย (อันดับ 1)	2,902	2,895	2,763	2,802	3,030	8.14	0.87
	มาเลเซีย	3,034	3,038	2,966	2,843	2,882	1.37	-1.02
	อินโดนีเซีย	2,786	2,769	2,758	2,753	2,748	-0.18	-0.27
	โคลัมเบีย	2,715	2,662	2,401	2,525	2,638	4.48	-0.57
	บราซิล	2,228	2,328	2,274	2,344	2,356	0.51	1.12
	โลก	2,375	2,360	2,329	2,245	2,261	0.71	-0.98

หมายเหตุ : อันดับพิจารณาจากตัวเลขปีล่าสุด (ปี 2565)

ที่มา : Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO

⁴ไทย ใช้ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.)

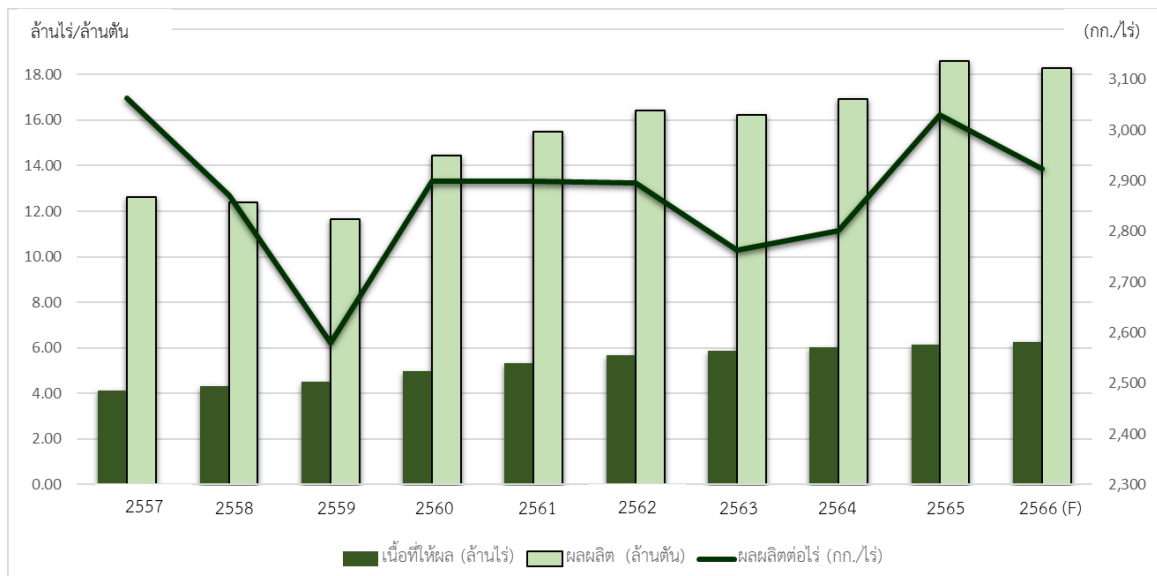
1.3 ภาพรวมการผลิตของไทย

เนื้อที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมัน ปี 2557- 2566 เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยอัตราการเติบโตต่อปีแบบทบต้น (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 1.97 และในปี 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.96 จากปี 2565 ซึ่งข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รายงานว่าเนื้อที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีการปลูกปาล์มน้ำมันแทนยางพารา และปลูกเพิ่มขึ้นในพื้นที่นา และพื้นที่รกร้าง

ผลผลิตปาล์มน้ำมัน ปี 2557 – 2566 ภาพรวมผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นสอดคล้องกับเนื้อที่ให้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น โดยอัตราการเติบโตต่อปีแบบทบต้น (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 2.16 มีเพียงแค่ปี 2559 ที่ผลผลิตลดลง⁵ เนื่องจากพื้นที่ภาคใต้ได้รับผลกระทบเนื่องจากปัญหาภัยแล้งในปีก่อนหน้า ส่งผลให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพและเสียหาย เช่นเดียวกับปี 2566 ที่ผลผลิตลดลงร้อยละ 1.72 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้สภาพอากาศร้อนแล้ง ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอ ส่งผลให้ปาล์มขาดน้ำ เสียหาย และผลปาล์มที่เก็บเกี่ยวได้น้ำหนักต่อทะลายลดลง

ผลผลิตต่อไร่ ปี 2557 – 2566 เป็นไปในทิศทางเดียวกับผลผลิต โดยอัตราการเติบโตต่อปีแบบทบต้น (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 0.20 และในปี 2566 ผลผลิตต่อไร่ลดลงร้อยละ 3.50 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศที่ร้อนแล้ง

รูปที่ 1-2 กราฟแสดงข้อมูล เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ของไทยปี 2557 - 2566

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ประมวลผลโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

⁵ <https://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/ebook/commodity59.pdf>

เมื่อพิจารณาในรายภูมิภาคพบว่า เนื้อที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทยมากกว่าร้อยละ 85 อยู่ที่ภาคใต้ รองลงมาเป็นภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ตามลำดับ จังหวัดที่เป็นแหล่งเพาะปลูกสำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ สุราษฎร์ธานี กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช และตรัง ตามลำดับ

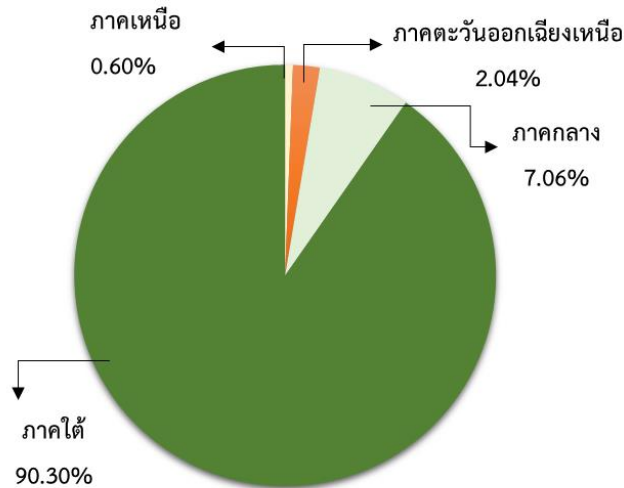
สำหรับปริมาณผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ พบว่าภาคใต้มีปริมาณผลผลิต และมีประสิทธิภาพการผลิตสูงสุด ในปี 2566 ภาคใต้มีปริมาณผลผลิต 16.51 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90.30 ของผลผลิตทั้งประเทศ รองลงมาเป็นภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ รายละเอียดตามตารางที่ 1-2 ตารางที่ 1-2 ตารางแสดงเนื้อที่ให้ผลผลิต ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ รายภูมิภาค ปี 2557 – 2566

รายการ (หน่วย)	ภาค	ปี					%YoY	CAGR
		2562	2563	2564	2565	2566 ⁶		
เนื้อที่ให้ ผลผลิต (ล้านไร่)	เหนือ	0.079	0.081	0.083	0.085	0.086	1.18	1.71
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	0.19	0.22	0.23	0.24	0.25	4.17	5.64
	กลาง	0.51	0.52	0.53	0.53	0.55	3.77	1.52
	ใต้	4.88	5.05	5.19	5.27	5.37	1.90	1.93
	รวมทั้งประเทศ	5.67	5.87	6.03	6.14	6.25	1.96	1.97
ผลผลิต (ล้านตัน)	เหนือ	0.09	0.09	0.10	0.11	0.10	-9.09	2.13
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	0.29	0.30	0.34	0.38	0.37	-2.63	4.99
	กลาง	1.26	1.22	1.26	1.33	1.29	-3.01	0.47
	ใต้	14.78	14.61	15.20	16.76	16.51	-1.49	2.24
	รวมทั้งประเทศ	16.42	16.22	16.90	18.59	18.27	-1.72	2.16
ผลผลิต ต่อไร่ (กก./ไร่)	เหนือ	1,185	1,143	1,224	1,314	1,262	-3.96	1.27
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,429	1,384	1,459	1,555	1,513	-2.70	1.15
	กลาง	2,461	2,336	2,379	2,478	2,345	-5.37	-0.96
	ใต้	3,028	2,893	2,930	3,182	3,075	-3.36	0.31
	รวมทั้งประเทศ	2,895	2,763	2,802	3,030	2,924	-3.50	0.20

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ประมวลผลโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

⁶ คาดการณ์โดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.)

รูปที่ 1-3 แสดงสัดส่วนการผลิตปาล์มน้ำมันรายภูมิภาคของไทย ปี 2566

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) , ประมวลผลโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

1.4 ราคา และต้นทุน

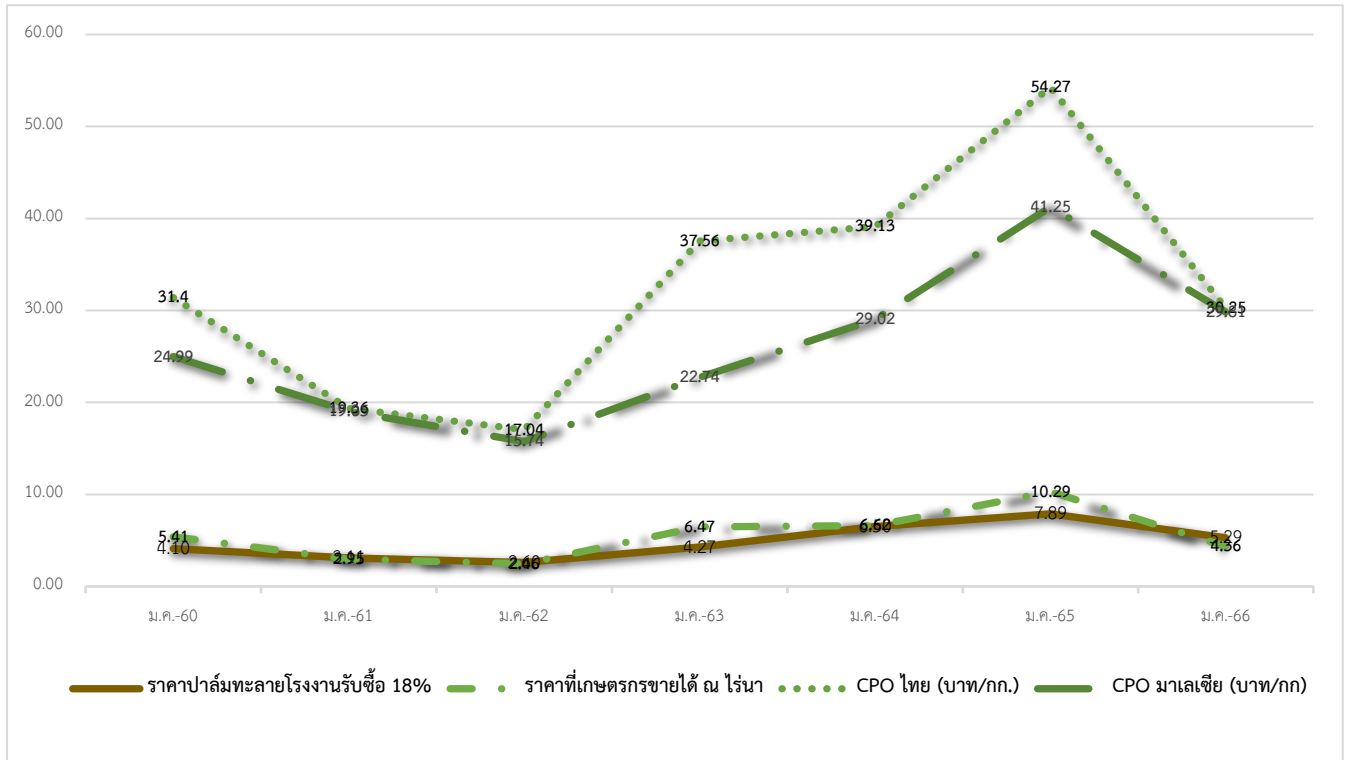
1) ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของไทยขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิต การประมาณการใช้บริโภคและสต็อกภายในประเทศ และสถานการณ์ราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลก โดยแบ่งเป็น

- **ราคารับซื้อผลปาล์มสด** ถูกกำหนดโดยคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) นอกจากนี้ กกร. ยังมีบทบาทในการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข การรับซื้อ และการแสดงราคารับซื้อสินค้าผลปาล์มน้ำมัน ซึ่งในปัจจุบัน กกร. กำหนดราคาแบบคล่องตัวตามเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่ได้ตกลงรับซื้อในแต่ละช่วง
- **ราคารับซื้อน้ำมันปาล์มดิบ (Crude Palm Oil: CPO)** จะขึ้นอยู่กับต้นทุนวัตถุดิบหรือปริมาณผลปาล์มสดในประเทศ รวมถึงทิศทางราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก
- **ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดโลก** ประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก อย่าง อินโดนีเซียและมาเลเซีย มีบทบาทในการกำหนดทิศทางราคามันน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก
- **ราคาขายปลีกน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์บรรจุขวด** กรมการค้าภายในกำหนดให้ราคาน้ำมันปาล์มบรรจุขวดลอยตัวโดยอ้างอิงตามราคาต้นทุน

ราคาปาล์มน้ำมัน (ปี 2560 - 2566) ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่าโดยภาพรวมราคามีความไม่แน่นอน ปี 2564 -2565 ราคาปาล์มน้ำมันอยู่ในระดับสูง โดยราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้อยู่ที่ 6.50 – 7.89 บาท/กก. สอดคล้องกับราคาน้ำมันปาล์มดิบและราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่อยู่ในระดับสูง เนื่องจากประเทศผู้ผลิตหลักอย่างมาเลเซียประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานและมีผลผลิตน้อย ขณะที่ความต้องการบริโภคในหลายประเทศอยู่ในช่วงฟื้นตัวจาก

สถานการณ์โควิด-19 ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มปรับเพิ่มขึ้น ซึ่งในปี 2566 ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ลดลงมาอยู่ที่ 5.29 บาท/กก. ตามรูปที่ 1-4

รูปที่ 1-4 แสดงราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ ราคาน้ำมันปาล์มดิบของไทย และมาเลเซีย

ที่มา : ราคาที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.)

ราคาปาล์มทะเลาะโรงงานรับซื้อ 18% จากกรมการค้าภายใน

ราคาน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ไทยและมาเลเซีย จากกรมการค้าภายใน

ประมวลผลโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

2) **ต้นทุนการปลูกน้ำมันปาล์ม** ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย⁷ โดยส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับต้นทุนด้านค่าแรงงาน และค่าวัสดุ เช่น ปุ๋ย ยากำจัดวัชพืช โดยแต่ละระยะการปลูกจะมีต้นทุนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับกิจกรรม โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

- **ระยะลงทุนปลูก** เกิดขึ้นในตอนแรกของการเริ่มปลูกปาล์ม เป็นระยะที่มีต้นทุนสูง เนื่องจากมีกิจกรรมมากกว่าขั้นตอนอื่น ตั้งแต่การเตรียมพื้นที่ปลูก การปลูก ใส่ปุ๋ย และกำจัดวัชพืช
- **ระยะรอผลผลิต** (ช่วง 2-3 ปีแรก) มีเพียงต้นทุนในการดูแล ใส่ปุ๋ย และกำจัดวัชพืช

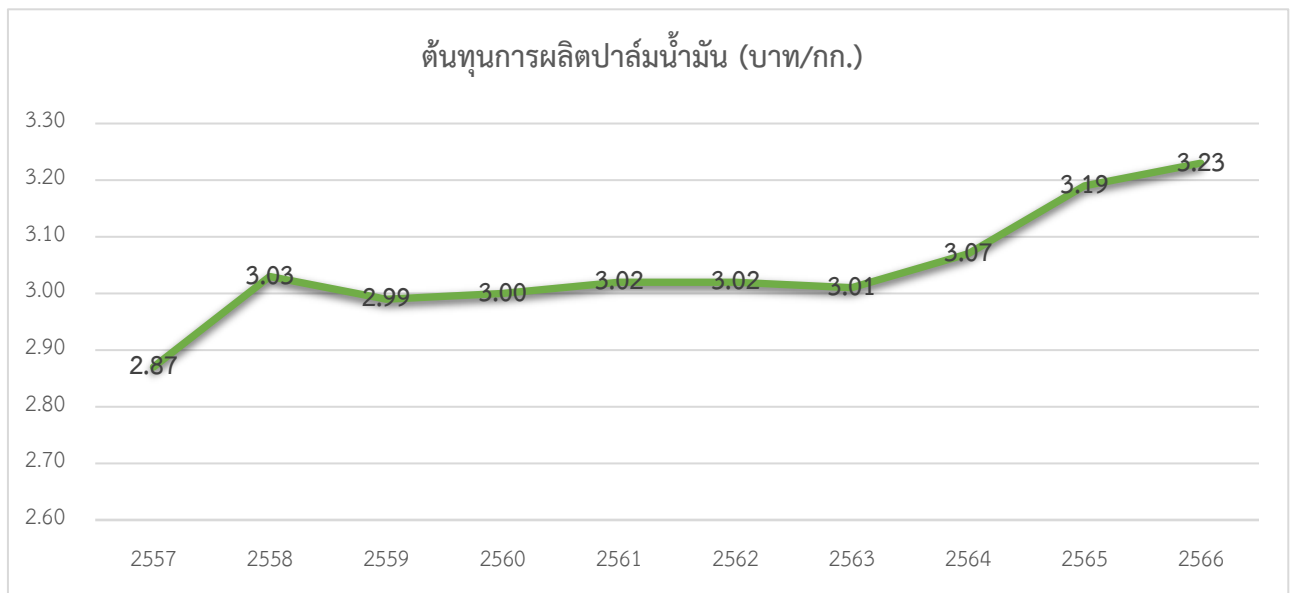
7

<https://esc.doae.go.th/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B9%87%E0%B8%9A%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B8%9B%E0%B8%B2%E0%B8%A5%E0%B9%8C%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B3%E0%B8%A1/>

- **ระยะเก็บเกี่ยว** (ช่วงปีที่ 4 เป็นต้นไป) นอกจากต้นทุนการดูแล ใส่ปุ๋ย และกำจัดวัชพืชแล้ว จะมีต้นทุนค่าแรงในการเก็บเกี่ยว และการตัดแต่งกิ่ง

ข้อมูลต้นทุนการปลูกปาล์มน้ำมัน (ปี 2557 - 2566) จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ต้นทุนรวมต่อไร่ในระยะยาวมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่ในระยะสั้นมีความผันผวน โดยส่วนใหญ่มาจากต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าแรงงาน และค่าวัสดุ (เช่น ปุ๋ย สารเคมี และอื่นๆ) รายละเอียดดังรูปที่ 1-5

รูปที่ 1-5 แสดงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ปี 2557 - 2566

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ประมวลผลโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

ปาล์มน้ำมัน

บทที่ 2 การบริโภค ความต้องการใช้
และการนำเข้า-ส่งออก

บทที่ 2 การบริโภค ความต้องการใช้ และการนำเข้า-ส่งออก

2.1 การบริโภค ความต้องการน้ำมันปาล์ม

2.1.1 การบริโภค ความต้องการน้ำมันปาล์มของโลก

ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ตั้งแต่ปี 2562 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.95 ต่อปี โดยความต้องการใช้ในปี 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.36 (เพิ่มจาก 69.52 เป็น 74.64 ล้านตัน) เนื่องจากอินโดนีเซียมีมาตรการเพิ่มสัดส่วนน้ำมันปาล์มในน้ำมันดีเซลจากร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 35 ซึ่งอินโดนีเซียเป็นประเทศผู้ใช้น้ำมันปาล์มมากที่สุด และความต้องการใช้น้ำมันปาล์มในภาคอุตสาหกรรมและครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความต้องการใช้ที่สูงขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ และราคาน้ำมันปาล์มที่ปรับตัวลดลงทำให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพิ่มสูงขึ้น

ข้อมูลจากกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture: USDA)⁸ พบว่า ในปี 2566 ประเทศที่มีการบริโภคน้ำมันปาล์มสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่ อินโดนีเซีย อินเดีย จีน สหภาพยุโรป และมาเลเซีย มีรายละเอียด ดังนี้

- **อินโดนีเซีย** มีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 (เพิ่มจาก 19.09 ล้านตัน เป็น 20.35 ล้านตัน)
- **อินเดีย** ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.06 (เพิ่มจาก 8.90 ล้านตัน เป็น 9.35 ล้านตัน)
- **จีน** มีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.04 (เพิ่มจาก 5.06 ล้านตัน เป็น 6.05 ล้านตัน)
- **สหภาพยุโรป** ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มลดลงร้อยละ 4.32 (ลดลงจาก 4.40 ล้านตัน เป็น 4.12 ล้านตัน)
- **มาเลเซีย** ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.01 (เพิ่มจาก 3.97 ล้านตัน เป็น 4.17 ล้านตัน)

เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2561 คณะกรรมาธิการยุโรป คณะมนตรียุโรป และสภายุโรป เห็นชอบร่วมกันเรื่องการปรับปรุงกฎระเบียบพลังงานหมุนเวียนใหม่ หรือ Renewable Energy Directive (RED II) จากเดิมที่กระตุ้นให้ใช้น้ำมันไบโอดีเซล เปลี่ยนเป็นลดการใช้น้ำมันไบโอดีเซล โดยตั้งเป้าหมายยกเลิกการใช้ทั้งหมดภายในปี 2573 และผลักดันการใช้พลังงานหมุนเวียนอื่น ๆ แทน เนื่องจากปัญหาการลักลอบทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกระบวนการผลิตซึ่งมากกว่าน้ำมันจากปิโตรเลียมถึง 3 เท่า

⁸ <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index.html#/app/advQuery>

2.1.2 การบริโภค ความต้องการน้ำมันปาล์มในประเทศ

ในปี 2562 - 2566 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบในการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.69 ขณะที่ภาคพลังงานลดลงร้อยละ 11.68 ต่อปี โดยปี 2566 มีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.95 โดยเพิ่มจาก 1.25 ล้านตัน ในปีก่อนหน้าเป็น 1.45 ล้านตัน และมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อเป็นพลังงานทดแทน เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.93 โดยเพิ่มจาก 0.92 ล้านตัน ในปีก่อนหน้า เป็น 1.03 ล้านตัน เนื่องจากมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลดีต่อภาคธุรกิจบริการทั้งร้านอาหารและโรงแรม รวมทั้งธุรกิจด้านคมนาคม ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภคและเพื่อพลังงานทดแทนเพิ่มสูงขึ้น รายละเอียดตามตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 ตารางแสดงข้อมูลปริมาณการผลิต การใช้ และสต็อกน้ำมันปาล์มคงเหลือ ปี 2562-2566

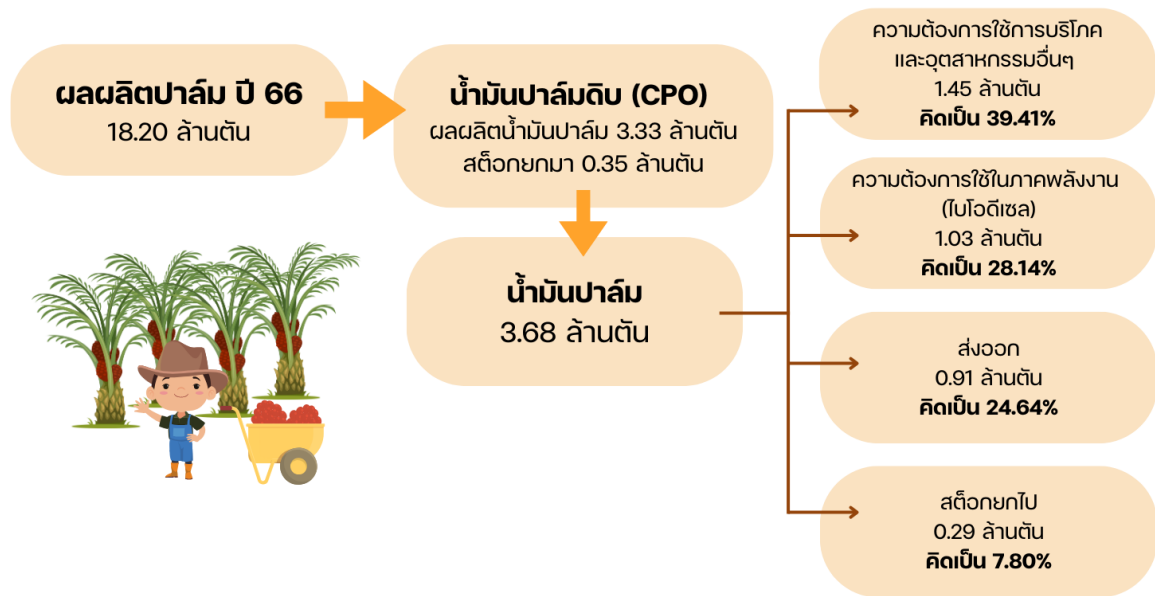
รายการ	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
สต็อกยกมา ¹	377,550	319,181	209,328	172,657	348,138
ปริมาณผลปาล์มที่ใช้ผลิต (ต้นผลปาล์ม)	16,661,863	14,981,720	16,561,392	19,003,762	18,204,627
ผลผลิตน้ำมันปาล์ม ²	3,033,743	2,651,598	2,963,225	3,375,922	3,327,808
นำเข้า	4,298	3,436	624	684	615
ส่งออก	296,297	236,251	618,839	1,031,281	905,685
ความต้องการใช้ในประเทศ	2,800,113	2,528,636	2,381,681	2,169,844	2,483,619
- การบริโภคและ อุตสาหกรรมอื่น ๆ	1,462,953	1,164,985	1,235,300	1,250,824	1,448,988
- ไบโอดีเซล	1,337,160	1,363,651	1,146,381	919,020	1,034,631
	B7 และ B20	B7, B10 และ B20	B7, B10 และ B20	B5 และ B7	B7
สต็อกยกไป	319,181	209,328	172,657	348,138	287,257

ที่มา : ข้อมูลปริมาณการผลิต การใช้ และสต็อกน้ำมันปาล์มคงเหลือ ปี 2562-2566 , กรมการค้าภายใน

รูปที่ 2-1 แสดงสัดส่วนการใช้น้ำมันปาล์ม ปี 2566 ของไทย

หมายเหตุ : ปี 2566 ไทยมีการนำเข้าปาล์ม 615 ตัน คิดเป็น 0.01%

: ปริมาณน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ปี 2566 รวมจากสต็อกยกมาปี 2566 กับปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มปี 2566

ที่มา : ข้อมูลปริมาณการผลิต การใช้ และสต็อกน้ำมันปาล์มคงเหลือ ปี 2566 , กรมการค้าภายใน
ประมวลผลโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

2.2 สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ

2.2.1 การนำเข้า

ในปี 2565 ประเทศที่มีปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มสูงสุด ได้แก่ อินเดีย (9.17 ล้านตัน) จีน (4.94 ล้านตัน) ปากีสถาน (2.82 ล้านตัน) เนเธอร์แลนด์ (1.57 ล้านตัน) และบังกลาเทศ (1.55 ล้านตัน) และในกลุ่มประเทศที่นำเข้าสูง 10 อันดับแรก เมื่อเทียบกับปริมาณการนำเข้าในปีก่อนหน้า (YoY) ประเทศที่มีปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้น ได้แก่ อินเดีย (+12.17%) บังกลาเทศ (+9.29%) และในรอบ 5 ปี (ปี 2561 - 2565) ประเทศที่มีอัตราปริมาณการนำเข้าเติบโตต่อปีแบบทบต้น (CAGR) สูงสุด ได้แก่ ฟิลิปปินส์ (+29.58%) มาเลเซีย (+7.46%) เยอรมนี (+2.74%) และอินเดีย (+0.81%) รายละเอียดตามตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 ตารางแสดงประเทศที่มีปริมาณการนำเข้าสูงสุด 10 อันดับแรก

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับ	ประเทศผู้นำเข้า	2561	2562	2563	2564	2565	%YoY	CAGR
1	อินเดีย	8.81	9.73	7.20	8.17	9.17	12.17	0.81
2	จีน	5.33	7.55	6.46	6.38	4.94	-22.47	-1.48
3	ปากีสถาน	2.96	3.16	3.08	3.15	2.82	-10.70	-1.02
4	เนเธอร์แลนด์	2.65	2.79	2.52	2.01	1.57	-21.95	-9.95
5	บังกลาเทศ	1.73	1.46	1.34	1.42	1.55	9.29	-2.15
6	อิตาลี	1.37	1.52	1.68	1.46	1.38	-5.59	0.22
7	มาเลเซีย	0.81	1.07	0.92	1.10	1.16	5.61	7.46
8	ฟิลิปปินส์	0.28	0.04	0.07	0.55	1.02	86.55	29.58
9	รัสเซีย	1.06	1.06	1.02	1.10	0.99	-10.00	-1.36
10	เยอรมนี	0.70	0.69	0.73	0.67	0.80	20.50	2.74

หมายเหตุ : อันดับพิจารณาจากตัวเลขปีล่าสุด (ปี 2565)

ที่มา : Trade Map

มูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์มทั่วโลกมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยในรอบ 5 ปี (ปี 2561 – 2565) เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.62 โดยในปี 2565 ภาพรวมมูลค่าการนำเข้าทั่วโลก เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ร้อยละ 16.02 ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุด ได้แก่ อินเดีย (11,728.74 ล้านบาท) จีน (5,842.21 ล้านบาท) ปากีสถาน (3,855.65 ล้านบาท) เนเธอร์แลนด์ (2,132.16 ล้านบาท) และสเปน (1,385.07 ล้านบาท) และในกลุ่มประเทศที่นำเข้า สูงสุด 10 อันดับแรก เมื่อเทียบกับมูลค่าการนำเข้าในปีก่อนหน้า (YoY) ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้า เพิ่มขึ้น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (+35.87%) อินเดีย (+22.58%) บังกลาเทศ (+21.44%) อิตาลี (+21.15%) ปากีสถาน (+12.78%) เนเธอร์แลนด์ (+1.45%) และรัสเซีย (+0.13%) และในรอบ 5 ปี (ปี 2561 - 2565) ประเทศที่มีอัตรามูลค่าการนำเข้าเติบโตต่อปีแบบทบต้น (CAGR) สูงสุด ได้แก่ อินเดีย (+16.37%) สหรัฐอเมริกา (+16.26%) ปากีสถาน (+14.75%) และจีน (+11.47%) ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2-3 ตารางแสดงประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงที่สุด 10 อันดับแรก

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ลำดับ	ประเทศผู้นำเข้า	2561	2562	2563	2564	2565	%YoY	CAGR
1	อินเดีย	5,495.97	5,408.89	5,119.26	9,568.46	11,728.74	22.58	16.37
2	จีน	3,394.88	4,108.82	4,123.76	5,946.08	5,842.21	-1.75	11.47
3	ปากีสถาน	1,937.53	1,755.20	2,112.36	3,418.84	3,855.65	12.78	14.75
4	เนเธอร์แลนด์	1,824.68	1,671.37	1,770.57	2,101.62	2,132.16	1.45	3.16
5	สเปน	1,321.48	1,168.31	1,396.58	1,527.35	1,385.07	-9.32	0.94
6	สหรัฐอเมริกา	1,139.68	1,012.84	1,091.34	1,781.49	2,420.58	35.87	16.26
7	บังกลาเทศ	1,036.65	764.68	896.88	1,458.34	1,770.99	21.44	11.31
8	อิตาลี	997.30	1,037.22	1,246.58	1,485.44	1,799.66	21.15	12.53
9	รัสเซีย	748.42	668.03	793.22	1,271.57	1,273.20	0.13	11.21
	โลก	31,458.04	30,051.37	33,803.46	51,332.45	59,555.62	16.02	13.62

หมายเหตุ : อันดับพิจารณาจากตัวเลขปีล่าสุด (ปี 2565)

ที่มา : Trade Map

2.2.2 การส่งออก

ปริมาณส่งออกทั่วโลก ในปี 2565 ประเทศที่มีปริมาณการส่งออกสูงสุด ได้แก่ อินโดนีเซีย (25.01 ล้านตัน) มาเลเซีย (14.18 ล้านตัน) ไทย (0.97 ล้านตัน) เนเธอร์แลนด์ (0.83 ล้านตัน) และปาปัวนิวกินี (0.83 ล้านตัน) ตามลำดับ

ปี 2565 ในกลุ่มประเทศที่มีการส่งออกสูงสุด 10 อันดับแรก เมื่อเทียบกับปริมาณการส่งออกในปีก่อนหน้า (YoY) ประเทศที่มีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นสูงสุด ได้แก่ ปาปัวนิวกินี (+139.53%) ฮอนดูรัส (+100.61%) ไทย (+59.68%) และโกตดิวัวร์ (+45.82%) ตามลำดับ ในรอบ 5 ปี (ปี 2561 - 2565) ประเทศที่มีอัตราปริมาณการส่งออกเติบโตต่อปีแบบทบต้น (CAGR) สูงสุด ได้แก่ ปาปัวนิวกินี (+57.05%) ไทย (+22.62%) โกตดิวัวร์ (+14.63%) มาเลเซีย (+0.49%) และฮอนดูรัส (+0.45%) รายละเอียดตามตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-4 ตารางแสดงประเทศที่มีปริมาณการส่งออกสูงสุด 10 อันดับแรก

หน่วย : ล้านตัน

ลำดับ	ประเทศผู้ส่งออก	2561	2562	2563	2564	2565	%YoY	CAGR
1	อินโดนีเซีย	27.89	28.28	25.94	25.62	25.01	-2.40	-2.16
2	มาเลเซีย	13.84	15.20	14.58	13.51	14.18	4.97	0.49
3	ไทย	0.35	0.27	0.22	0.61	0.97	59.68	22.62
4	เนเธอร์แลนด์	1.14	1.24	1.17	1.04	0.83	-20.00	-6.06
5	ปาปัว นิวกินี	0.00	0.14	0.22	0.35	0.83	139.53	57.05
6	กัวเตมาลา	0.82	0.81	0.75	0.77	0.81	6.05	-0.14
7	โกตดิวัวร์	0.23	0.28	0.23	0.31	0.45	45.82	14.63
8	โคลอมเบีย	0.70	0.64	0.62	0.42	0.44	3.34	-9.14
9	ฮอนดูรัส	0.37	0.22	0.49	0.19	0.38	100.61	0.45
10	เยอรมนี	0.37	0.33	0.31	0.30	0.34	12.21	-1.61

หมายเหตุ : อันดับพิจารณาจากตัวเลขปีล่าสุด (ปี 2565)

ที่มา : Trade Map

มูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มทั่วโลกมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยในรอบ 5 ปี (ปี 2561 – 2565) เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.00 โดยในปี 2565 ภาพรวมมูลค่าการส่งออกทั่วโลก เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ร้อยละ 13.37 โดยประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด ได้แก่ อินโดนีเซีย (27,765.83 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) มาเลเซีย (17,006.29 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) เนเธอร์แลนด์ (1,277.57 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ไทย (1,273.04 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) และปาปัวนิวกินี (1,127.04 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ตามลำดับ

ปี 2565 ในกลุ่มประเทศที่มีการส่งออกสูงสุด 10 อันดับแรก เมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกในปีก่อนหน้า (YoY) ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ ฮอนดูรัส (+116.69%) ไทย (+78.42%) เยอรมนี (+46.76%) ปาปัวนิวกินี (+42.32%) และโคลอมเบีย (+41.60%) และในรอบ 5 ปี (ปี 2561 - 2565) ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกเติบโตต่อปีแบบทบต้น (CAGR) สูงสุด ได้แก่ ไทย (+42.09%) ปาปัวนิวกินี (+32.07%) โกตดิวัวร์ (+21.80%) และกัวเตมาลา (+15.46%) ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 ตารางแสดงประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด 10 อันดับแรก

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ลำดับ	ประเทศผู้ส่งออก	2561	2562	2563	2564	2565	%YoY	%CAGR
1	อินโดนีเซีย	16,527.85	14,716.28	17,364.81	26,755.14	27,765.83	3.78	10.93
2	มาเลเซีย	8,675.17	8,332.32	9,785.07	14,212.04	17,006.29	19.66	14.41
3	เนเธอร์แลนด์	977.76	926.62	966.73	1,227.93	1,277.57	4.04	5.49
4	ไทย	219.77	147.78	157.34	713.49	1,273.04	78.42	42.09
5	ปาปัว นิวกินี	-	367.25	454.71	785.17	1,117.47	42.32	32.07
6	กัวเตมาลา	448.26	393.81	472.51	709.60	919.58	29.59	15.46
7	โคลอมเบีย	446.22	350.28	406.30	468.68	663.65	41.60	8.26
8	เยอรมนี	326.40	263.79	279.57	364.91	535.54	46.76	10.41
9	ฮอนดูรัส	260.49	143.65	350.69	235.96	511.32	116.69	14.44
10	โกตดิวัวร์	188.80	201.56	213.75	353.48	506.01	43.15	21.80
	โลก	30,450.70	27,860.80	32,639.12	49,492.03	56,110.09	13.37	13.00

หมายเหตุ : อันดับพิจารณาจากตัวเลขปีล่าสุด (ปี 2565)

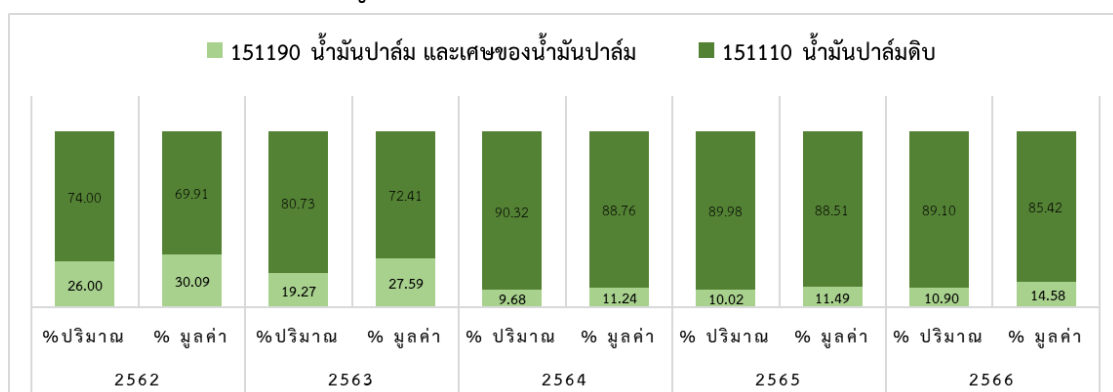
ที่มา : Trade Map

2.3 สถานการณ์การค้าของไทย

การส่งออกของไทยจัดส่งออกเป็นผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มดิบ (CPO) (HS CODE 151110) และน้ำมันปาล์ม และเศษของน้ำมันปาล์ม (HS CODE 151190) ซึ่งจะประกอบด้วย น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (HS CODE 1511.90.20) น้ำมันปาล์มที่มีค่าไอโอดีน 30 หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 40 (HS CODE 1511.90.31) น้ำมันปาล์มบรรจุภาชนะ มีน้ำหนักสุทธิไม่เกิน 25 กิโลกรัม (HS CODE 1511.90.36) และน้ำมันปาล์มอื่นๆ (HS CODE 1511.90.32 1511.90.41 1511.90.42 1511.90.49)

ข้อมูลปี 2562 - 2566 พบว่า สัดส่วนปริมาณและมูลค่าการส่งออกของผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มดิบ (CPO) (HS CODE 151110) เป็นส่วนใหญ่ และมีสัดส่วนปริมาณและมูลค่าส่งออกน้ำมันปาล์ม และเศษของน้ำมันปาล์ม (HS CODE 151190) เป็นส่วนน้อย ดังรูปที่ 2-2

รูปที่ 2-2 แสดงสัดส่วนปริมาณ/มูลค่าของผลิตภัณฑ์ส่งออกน้ำมันปาล์มของไทย ปี 2562 - 2566

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ประมวลผลโดย สทศ.

1) ปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของไทย

ในปี 2566 ไทยส่งออกน้ำมันปาล์มเป็นปริมาณ 902,046.87 ตัน หดตัวร้อยละ 8.64 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เนื่องจาก อินเดียซึ่งเป็นตลาดหลักการส่งออกน้ำมันปาล์มของไทย หันไปใช้น้ำมันพืชชนิดอื่นที่มีราคาต่ำกว่าแทน เช่น น้ำมันถั่วเหลือง และน้ำมันเมล็ดทานตะวัน อัตราการเติบโตเฉลี่ยในรอบ 5 ปี (ปี 2562 – 2566) เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.41 โดยประเทศที่ไทยมีปริมาณส่งออกสูงสุด ได้แก่ อินเดีย (782,784.35 ตัน) เมียนมา (83,361.01 ตัน) เคนยา (18,478.24 ตัน) และจีน (6,337.01 ตัน) ตามลำดับ

ในกลุ่มประเทศที่ไทยส่งออกสูงสุด 10 อันดับแรก เมื่อเทียบกับปริมาณการส่งออกในปีก่อนหน้า (YoY) ประเทศที่มีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ ฮองกง (+1,375.00%) จีน (+122.60%) และสปป.ลาว (+3.51%) สำหรับประเทศที่มีอัตราปริมาณการส่งออกเติบโตต่อปีแบบทบต้น (CAGR) สูงสุด ได้แก่ ปากีสถาน (46.95%) อินเดีย (33.31%) ฮองกง (20.76%) เมียนมา (17.27%) และเวียดนาม (9.79%) ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2-6 ตารางแสดงปริมาณการส่งออกของไทยไปยังประเทศคู่ค้า 10 อันดับแรก

หน่วย : ตัน

ลำดับ	ประเทศ	2562	2563	2564	2565	2566	%YoY	CAGR
	โลก	268,692.29	219,483.77	623,545.28	987,309.59	902,046.87	-8.64	27.41
1	อินเดีย	185,893.57	162,962.15	543,814.40	839,150.58	782,784.35	-6.72	33.31
2	เมียนมา	37,593.86	32,290.15	33,370.58	85,454.65	83,361.01	-2.45	17.27
3	เคนยา	26,000.59	12,716.00	35,491.17	18,508.34	18,478.24	-0.16	-6.60
4	จีน	4,528.48	3,276.63	3,058.79	2,846.85	6,337.01	122.60	6.95
5	กัมพูชา	8,325.83	5,006.47	3,499.18	6,020.70	5,398.82	-10.33	1.90
6	สปป.ลาว	3,265.09	2,942.78	3,598.07	4,819.45	4,988.55	3.51	8.85
7	ปากีสถาน	-	-	200.00	910.65	634.67	-30.31	46.95
8	เวียดนาม	24.35	24.42	29.97	42.18	38.85	-7.89	9.79
9	ฮองกง	-	-	0.67	0.08	1.18	1,375.00	20.76
10	จิบูตี	-	-	471.38	-	18.13	-	-

หมายเหตุ : อันดับพิจารณาจากตัวเลขปีล่าสุด (ปี 2566)

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

2) มูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มของไทย

ในปี 2566 ไทยส่งออกน้ำมันปาล์มเป็นมูลค่า 857.40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวร้อยละ 34.62 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า สาเหตุจากตลาดส่งออกหลักของไทย เช่น อินเดีย ปรับลดการใช้น้ำมันปาล์มเป็นการใช้น้ำมันจากพืชอื่นที่มีราคาถูกลงกว่า รวมทั้งความผันผวนของค่าเงินบาทเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ และอัตราการเติบโตเฉลี่ยในรอบ 5 ปี (ปี 2562 – 2566) เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.32 โดยประเทศที่ไทยมีมูลค่าส่งออกสูงสุด ได้แก่ อินเดีย (713.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เมียนมา (105.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เคนยา (16.92 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และจีน (8.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ตามลำดับ ในกลุ่มประเทศที่ไทยส่งออกสูงสุด 10 อันดับแรก เมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกในปีก่อนหน้า (YoY) ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ จีน (+95.48%) และประเทศที่มีอัตราการมูลค่าการส่งออกเติบโตต่อปีแบบทบต้น (CAGR) สูงสุด ได้แก่ อินเดีย (51.71%) เมียนมา (28.05%) ปากีสถาน (26.77%) และจีน (18.73%) ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 2-7

ตารางที่ 2-7 ตารางแสดงมูลค่าการส่งออกของไทยไปยังประเทศคู่ค้า 10 อันดับแรก

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ลำดับ	ประเทศ	2562	2563	2564	2565	2566	%YoY	CAGR
	โลก	146.82	157.90	726.57	1,311.50	857.40	-34.62	42.32
1	อินเดีย	88.77	105.36	621.77	1,112.42	713.32	-35.88	51.71
2	เมียนมา	30.72	32.8	47.92	130.78	105.74	-19.15	28.05
3	เคนยา	13.17	7.8	41.19	17.82	16.92	-5.05	5.14
4	จีน	3.63	3.27	4.47	4.2	8.21	95.48	17.73
5	กัมพูชา	6.56	5.59	5.49	9.66	7.3	-24.43	6.90
6	สปป.ลาว	2.44	2.82	4.84	6.58	5.24	-20.36	16.52
7	ปากีสถาน	-	-	0.27	0.73	0.55	-24.66	26.77
8	เวียดนาม	0.04	0.05	0.06	0.1	0.07	-30.00	11.84
9	ฮ่องกง	-	-	0.01	0	0.02	-	-
10	จิบูตี	-	-	0.53	-	0.02	-	-

หมายเหตุ : อันดับพิจารณาจากตัวเลขปีล่าสุด (ปี 2566)

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

ปาล์มน้ำมัน

บทที่ 3 ห่วงโซ่อุปทาน
และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

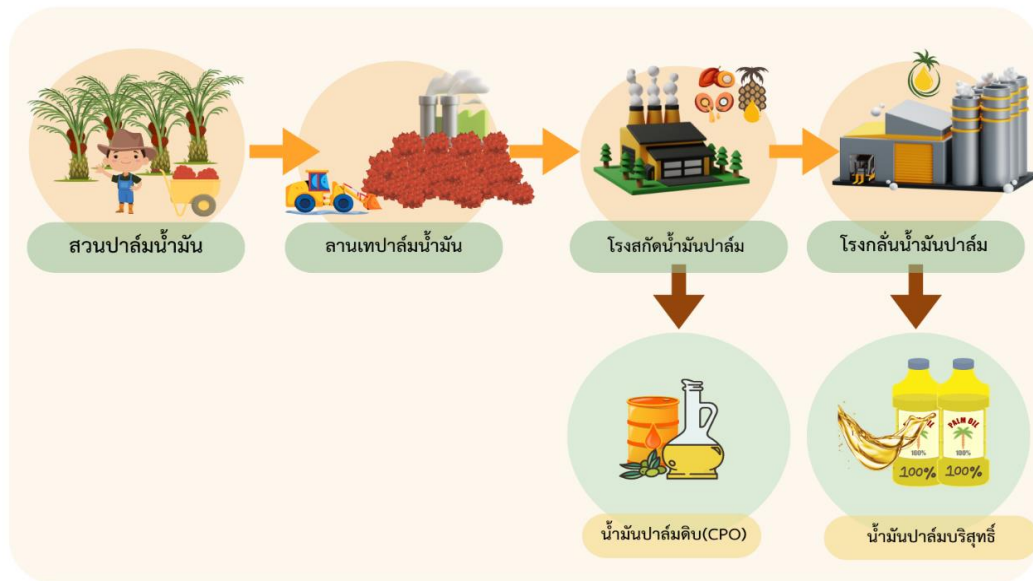

บทที่ 3 ห่วงโซ่อุปทาน และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.1 ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

น้ำมันปาล์ม (Palm Oil) เป็นผลผลิตจากทะลายปาล์มสด (Fesh Fruit Bunches ; FFB) ของต้นปาล์มน้ำมัน (Oil Palm) โดยห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันไทย ประกอบด้วย 4 กลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ (1) เกษตรกรชาวสวนปาล์ม (2) ลานเทพาล์มน้ำมัน (3) โรงสกัดน้ำมันปาล์ม ผลผลิตที่ได้ คือ น้ำมันปาล์มดิบ และ (4) โรงกลั่นน้ำมันปาล์ม ผลผลิตที่ได้ คือ น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ดังรูปที่ 3-1

รูปที่ 3 – 1 แสดงห่วงโซ่อุปทานการผลิตน้ำมันปาล์ม

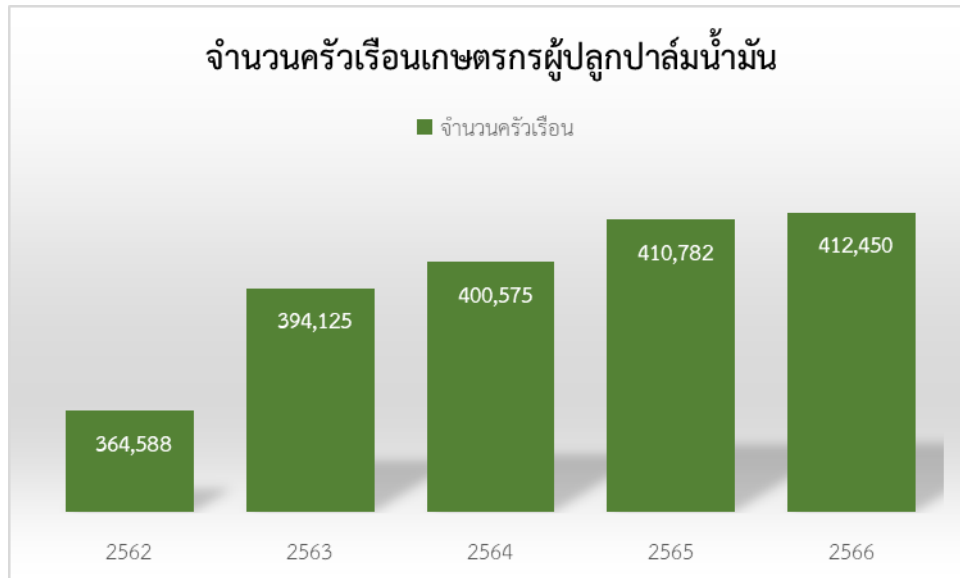
ที่มา : ประมวลผลโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

1. เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

- การปลูกปาล์มในไทยส่วนใหญ่ใช้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มที่เป็นแรงงานคนในกระบวนการปลูก ตั้งแต่การปลูก ใสปุ๋ย ดูแล จนถึงเก็บเกี่ยว โดยทั่วไปปาล์มน้ำมันใช้เวลาประมาณ 3 – 4 ปี ตั้งแต่เริ่มปลูกจึงจะเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อจำหน่ายผลปาล์มได้ ทั้งนี้ ขึ้นกับสภาพแวดล้อม และสภาพภูมิอากาศ
- ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี 2566 มีเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจำนวน 412,450 ครัวเรือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.40 จากปีก่อนหน้า (ปี 2565 มีจำนวน 410,782 ครัวเรือน) และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีการปลูกปาล์มน้ำมันทดแทนยางพารา

เพื่อลดความเสี่ยงจากการปลูกพืชประเภทเดียว⁹ ประกอบกับช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีแรงจูงใจด้านราคาน้ำมันปาล์มที่อยู่ในระดับสูง จากการบริโภคที่ฟื้นตัวจากโควิด-19 ที่คลี่คลาย

รูปที่ 3 – 2 รูปแสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ปี 2562 – 2566

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ประมวลผลโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

2. ลานเทพาล์มน้ำมัน

- ลานเทพาล์มน้ำมันเป็นสถานที่รวบรวมทะลายปาล์มน้ำมันจากเกษตรกรเพื่อส่งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ซึ่งเป็นผู้เล่นที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้มีการปลูกปาล์มที่มีคุณภาพ และส่งต่อไปเป็นวัตถุดิบที่ดีในกระบวนการผลิตน้ำมันปาล์ม คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร มีการกำหนดมาตรฐานสินค้า เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับลานเทพะลายปาล์มน้ำมัน ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพและปลอดภัย
- ข้อมูลสถาบันวิจัยและนวัตกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระบุว่า ในปี 2566¹⁰ มีจำนวนลานเทพทั่วประเทศ 2,363 แห่ง อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ 2,084 แห่ง และกระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศอีก 279 แห่ง โดย 5 จังหวัด ที่มีลานเทพมาก

⁹ <https://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/ebook/commodity58.pdf>

¹⁰ <https://drive.google.com/file/d/1IQSsnGG8UMpqOm5j1D8lBFuPRO514O9P/view>

ที่สุด ได้แก่ สุราษฎร์ธานี 1,074 แห่ง กระบี่ 477 แห่ง ชุมพร 293 แห่ง นครศรีธรรมราช 299 แห่ง และตรัง 156 แห่ง

3. โรงสกัดน้ำมันปาล์ม (Milling)

- เป็นกระบวนการที่นำทะลายปาล์มสดผ่านเข้าระบบนึ่งทะลายปาล์ม เพื่อให้ง่ายต่อการแยกผลปาล์มสดออกจากทะลายปาล์ม ส่วนของผลปาล์มสดจะผ่านเข้าเครื่องย่อยและหีบน้ำมันเพื่อแยกน้ำมันจากเนื้อปาล์มและเมล็ดในออกจากกัน ส่วนของเนื้อปาล์มจะถูกส่งผ่านเข้าเครื่องแยกน้ำมัน น้ำ และสิ่งเจือปน โดยน้ำมันจะถูกส่งไปยังเครื่องไล้ความชื้นก่อนที่จะเข้าถังเก็บเพื่อรอกระบวนการผลิตขั้นต่อไป ส่วนเมล็ดในปาล์มจะถูกนำไปสกัดเพื่อแยกกากเมล็ดในปาล์มออกเป็นน้ำมันเมล็ดในปาล์ม เพื่ออุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ
- ปัจจุบันปี 2566 โรงสกัดน้ำมันปาล์มในไทย มีจำนวน 147 แห่ง อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ 130 แห่ง และ 5 จังหวัด ที่มีโรงสกัดมากที่สุด ได้แก่ สุราษฎร์ธานี 29 แห่ง กระบี่ 27 แห่ง ชุมพร 32 แห่ง นครศรีธรรมราช 9 แห่ง และตรัง 6 แห่ง

4. โรงกลั่นน้ำมันปาล์ม (Refinery)

- เป็นกระบวนการหลังจากผ่านขั้นตอนของการสกัด โดยน้ำมันปาล์มดิบจะถูกนำเข้าสู่กระบวนการกลั่น และนำน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ที่กลั่นได้ มาผ่านกรรมวิธีการแยกไขเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ส่วนชั้น หรือน้ำมันปาล์มสเตียรีน ซึ่งสามารถนำไปใช้ทำเนยเทียมและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากมาย ส่วนน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ส่วนใส หรือน้ำมันปาล์มโอเลอินจะนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องและในการปรุงอาหาร โดยมีคุณค่าวิตามินจากธรรมชาติอย่างครบถ้วน
- ปี 2566 โรงกลั่นน้ำมันปาล์มในไทย มีจำนวน 22 แห่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ภาคกลางและภาคใต้ โดย 5 จังหวัด ที่มีจำนวนโรงกลั่นมากที่สุด ได้แก่ สมุทรปราการ 6 แห่ง ชลบุรี 3 แห่ง ประจวบคีรีขันธ์ 3 แห่ง ชุมพร 2 แห่ง และสมุทรสาคร 2 แห่ง

3.2 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

น้ำมันปาล์ม เป็นน้ำมันจากพืชที่มีต้นทุนการผลิตต่ำสุดเมื่อเทียบกับน้ำมันจากพืชชนิดอื่น ๆ เนื่องจากผลผลิตน้ำมันต่อไร่ของผลปาล์มสดจะสูงกว่าพืชที่ให้น้ำมันชนิดอื่น 6 – 10 เท่า นอกจากนี้ยังอุดมไปด้วยประโยชน์ทางโภชนาการ มีคุณสมบัติที่ดีสำหรับการประกอบอาหาร และอื่น ๆ อีกมาก จึงนิยมใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมไบโอดีเซล อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมอาหาร

1) **อุตสาหกรรมอาหาร** : น้ำมันปาล์มมีจุดหลอมเหลวสูง ทนต่อความร้อนได้ดี เหมาะสำหรับการทอด ไม่มีกลิ่นหืน และหาซื้อง่าย ราคาไม่สูงเมื่อเทียบกับน้ำมันประเภทอื่น นอกจากนี้ ยังอุดมไปด้วยวิตามินอี วิตามินเอ ปราศจากคอเลสเตอรอล และมีโอเมก้า 3 จึงนิยมนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหารต่าง ๆ เช่น

- **น้ำมันปรุงอาหาร** น้ำมันปาล์มนิยมนำไปใช้สำหรับทอด เนื่องจากมีจุดเดือดสูง ทนทานต่อความร้อน และไม่เหม็นหืนง่าย
- **เป็นส่วนผสมในอาหารแปรรูป** เช่น ซอสบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ขนมเค้ก ขนมปัง ครีมเทียม มاکาโรน เนย ฯลฯ
- **ผลิตภัณฑ์อาหารเสริม** เนื่องจากน้ำมันปาล์มมีวิตามินอี และวิตามินเอ

2) **อุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอล (Oleochemicals)** น้ำมันปาล์มผ่านกระบวนการทางเคมี กลายเป็นสารโอเลโอเคมีคอล ซึ่งใช้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคหลายชนิด เช่น สบู่ เครื่องสำอาง แชมพู น้ำมันหล่อลื่น ผงซักฟอก ฯลฯ

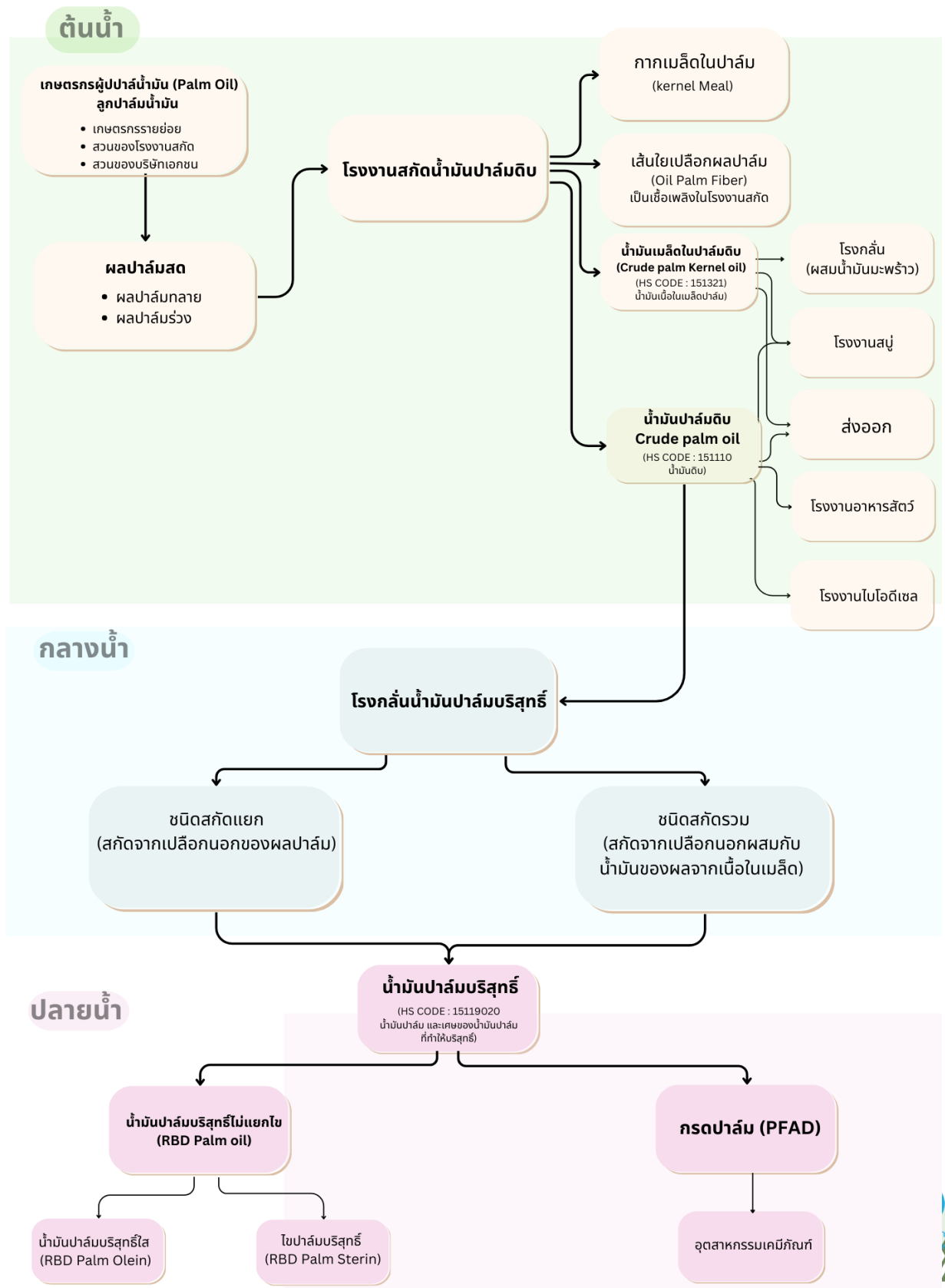
3) **อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพ** โดยนำไปผสมเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับยานยนต์ หรือเรียกว่า ไบโอดีเซล (B100) ซึ่งสามารถใช้ทดแทนน้ำมันดีเซล คือ เชื้อเพลิงเหลวที่ผลิตจากไขมันพืช ไขมันสัตว์ หรือสาหร่ายขนาดเล็ก รวมถึงน้ำมันใช้แล้วจากการปรุงอาหาร นำมาผ่านกระบวนการทรานเอสเทอร์ฟิเคชัน (Trans-esterification) หรือการเติมแอลกอฮอล์ภายใต้ภาวะอุณหภูมิสูง ซึ่งในไทยใช้น้ำมันปาล์มในการผลิตไบโอดีเซลเป็นหลัก

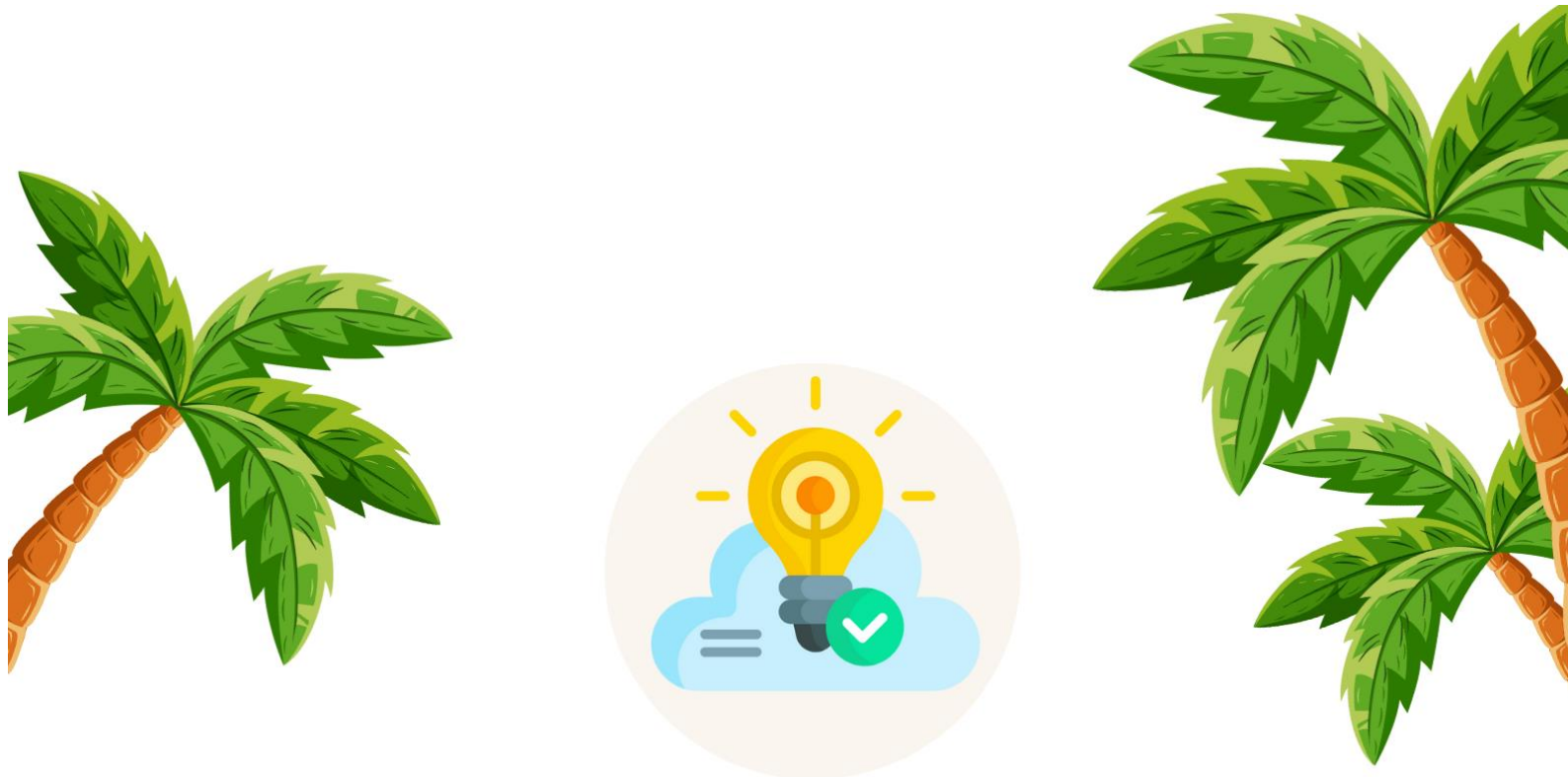
4) **อุตสาหกรรมอาหารสัตว์** น้ำมันปาล์มถูกนำมาใช้ในอาหารสัตว์ชนิดต่าง ๆ เนื่องจากเป็นแหล่งไขมัน และพลังงาน และมีราคาถูกกว่าน้ำมันพืชชนิดอื่น

5) **อุตสาหกรรมสิ่งทอ** น้ำมันปาล์มใช้ในการผลิตสารหล่อลื่น สารเคลือบ และสารกันน้ำสำหรับสิ่งทอ

6) อุตสาหกรรมกระดาษ น้ำมันปาล์มใช้ผลิตสารเคลือบผิวกระดาษ เพื่อช่วยให้กระดาษกันน้ำ และมีความทนทานต่อความชื้น

รูปที่ 3-3 แสดงห่วงโซ่อุปทานน้ำมันปาล์มและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

พลังงานน้ำมัน

บทที่ 4 ยุทธศาสตร์ มาตรการการค้า
และมาตรการสนับสนุน

บทที่ 4 ยุทธศาสตร์ มาตรการการค้า และมาตรการสนับสนุน

4.1 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ ปี พ.ศ. 2560 – 2579
ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ด้านการผลิต

(1) เพิ่มเปอร์เซ็นต์น้ำมัน สร้างเครือข่ายสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ตัดปาล์ม ลานเท และโรงสกัดน้ำมันปาล์ม ร่วมกันพัฒนาเปอร์เซ็นต์น้ำมัน โดยการพัฒนา/ส่งเสริม และให้ความรู้เรื่องการตัดปาล์มคุณภาพที่ถูกต้อง ผ่านการสร้างเครือข่ายอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์มทั้งระบบ โดยมีคณะทำงานระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล กำกับดูแลและแก้ไขปัญหา ให้เกิดความเป็นธรรมทุกฝ่าย รวมถึงส่งเสริมการผลิตในพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มเปอร์เซ็นต์น้ำมันให้สูงขึ้น

(2) เพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อไร่และลดต้นทุนการผลิต

- วางแผนการผลิตในพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ตามหลักการแผนที่เกษตรเพื่อบริหารจัดการเชิงรุก (Agriculture Map for Adaptive Management)
- ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และช่วงเวลา
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันผ่านศูนย์เรียนรู้ ทั้งพื้นที่ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม โดยการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ และการอบรมเกษตรกรเรื่องการจัดการดิน
- ผลักดันการวิจัยและการพัฒนาด้านการผลิต
- การบริหารจัดการในการลดต้นทุนและลดการสูญเสียจากการเก็บเกี่ยว
- การบริหารจัดการน้ำ

(3) เพิ่มรายได้เสริมให้เกษตรกรศึกษาวิจัยและส่งเสริมสินค้าเกษตรอื่น ๆ ที่สามารถปลูก เลี้ยง แชม หรืออยู่ร่วมกันในสวนปาล์มตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

2) ยุทธศาสตร์ด้านนวัตกรรม

- พัฒนาอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลขั้นต้น ส่งเสริมการใช้และการลงทุนในการใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ให้ครบวงจร รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยนวัตกรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบูรณาการองค์ความรู้ เทคโนโลยี

- พัฒนาอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลขั้นปลาย ศึกษาข้อมูลความเป็นไปได้ในการผลิต การตลาด เทคโนโลยี การลงทุนอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ตลอดจนอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ต่อเนื่อง และจัดทำแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลขั้นต้นจนถึงขั้นปลาย

- การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอล ที่ครอบคลุมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบ การส่งเสริมการลงทุน การวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยี และการกำหนดมาตรฐานและศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์

พัฒนาเทคโนโลยีเครื่องจักรในอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลให้เป็นของไทยและสนับสนุนให้มีผู้ผลิตเทคโนโลยีในประเทศไทย

(3) ยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐาน

- **การเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว** ทบทวนมาตรฐานสินค้าเกษตรเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริงและกำหนดระยะเวลาในการบังคับใช้ และส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาให้เกษตรกรมีการเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี รวมทั้งการนำมาตรฐานทะเลาปาล์มไปปฏิบัติ

- **การซื้อขายผลปาล์มน้ำมันให้เป็นไปตามมาตรฐาน** แต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล กำกับและแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน และใช้มาตรการด้านกฎหมาย เพื่อควบคุมคุณภาพปาล์มน้ำมัน

- ผลักดันให้มีการกำหนดมาตรฐานและขึ้นทะเบียนลานเทพาล์มน้ำมัน ในร่าง พ.ร.บ. ปาล์มน้ำมันฯ เพื่อให้มีการบังคับใช้ทางกฎหมาย

- พัฒนาและส่งเสริมเครื่องวัดเปอร์เซ็นต์น้ำมันจากทะเลาปาล์ม และติดตามการใช้งานเครื่องวัดเปอร์เซ็นต์น้ำมัน รวมทั้งศึกษาแนวทางเพื่อกำหนดมาตรฐาน ข้อกำหนดต่าง ๆ ของเครื่องวัดเปอร์เซ็นต์น้ำมันปาล์ม รวมถึงวิธีการใช้งาน

- **มาตรฐานโรงงาน** พัฒนามาตรฐานโรงสกัดฯ ให้ได้คุณภาพ (Green Industry) โดยมีโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสีเขียว จัดเสริมสร้างองค์ความรู้และประชาสัมพันธ์แนวทางการพัฒนา เพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพิ่มประสิทธิภาพมาตรฐานโรงงานสกัดฯ

ส่งเสริมโรงงานสกัดรวมให้รับซื้อปาล์มทั้งทะลาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการ การขออนุญาตตั้งโรงงานสกัดฯ ให้สอดคล้องกับพื้นที่ปลูก และอุปสงค์-อุปทาน รวมทั้งนวัตกรรมใน การผลิตกำหนดมาตรฐานน้ำมันที่โรงงานสกัดฯ ผลิตได้

- **มาตรฐานตลอดห่วงโซ่อุปทาน**

ผลักดันการผลิตให้ได้มาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับของตลาดโลก โดยศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานสากล และข้อมูลเพื่อจัดทำหลักเกณฑ์การผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืน

(4) ยุทธศาสตร์ด้านพลังงาน

- **การศึกษาวิจัย** ศึกษาปรับปรุงคุณภาพน้ำมันไบโอดีเซลให้มีคุณภาพดีขึ้น เพื่อให้สามารถเพิ่มสัดส่วนการใช้ น้ำมันปาล์มสูงขึ้น
- **เพิ่มปริมาณการใช้ น้ำมันปาล์ม** บูรณาการหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการเพิ่มสัดส่วนการใช้ น้ำมันไบโอดีเซลให้สูงขึ้น

(5) ยุทธศาสตร์ด้านการตลาด

- **การบริหารจัดการ** บริหารจัดการด้านอุปสงค์ - อุปทาน และ Buffer Stock และการลด/ยกเลิกการแทรกแซงตลาด โดยการกำกับดูแลราคาน้ำมันปาล์ม และน้ำมันพืชปาล์มให้เป็นไปตามต้นทุนและกลไกตลาด รวมถึงสร้างความ เป็นธรรมด้านราคา
- **ขยายตลาดผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มเชื่อมโยง SME** กับอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ น้ำมันปาล์ม และอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลทั้งระบบ
- **ระบบข้อมูล** จัดตั้งศูนย์ข้อมูลปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ แต่งตั้ง คณะทำงานเพื่อประมวลข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน กำหนดรายการ และ รูปแบบข้อมูล โดยเชื่อมกับระบบการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ ของโลก และด้านอุปสงค์ - อุปทานของประเทศไทย และประชาสัมพันธ์การ เผยแพร่ข้อมูล โดยเฉพาะเครือข่ายอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม

(6) ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ

- ผลักดันให้ พ.ร.บ.ปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม มีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย
- การติดตามกำกับดูแล โดยคณะกรรมการและคณะทำงาน 6 ด้าน

ประเมินผลยุทธศาสตร์การปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ (ด้านการผลิต)

4.2 มาตรการภาครัฐ

1) คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ¹¹ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กนป.” หรือ “Thailand Oil Palm Board” เพื่อกำหนดนโยบายและแผนการบริหารและพัฒนาปาล์มน้ำมันของประเทศ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยมีอำนาจหน้าที่สำคัญ คือ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน กำหนดมาตรการ และพื้นที่ส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันให้เพียงพอกับความต้องการใช้ในประเทศ รวมถึงส่งเสริมอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันครบวงจร และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลผลิตจากอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและของที่เหลือใช้จากปาล์มน้ำมันและอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน โดย กนป. กำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน ดังนี้

➤ โครงการบริหารจัดการสต็อกน้ำมันปาล์ม ปี 2566 – 2567

คณะอนุกรรมการเพื่อบริหารจัดการปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มด้านการตลาด (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน กรรมการค้าภายใน (คน.) เป็นฝ่ายเลขานุการ) มีมติเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2566 เห็นชอบการดำเนินโครงการฯ เพื่อลดปริมาณสต็อกน้ำมันปาล์มดิบส่วนเกิน และรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มในประเทศ รายละเอียด ดังนี้

เป้าหมาย : ปริมาณน้ำมันปาล์มดิบ 200,000 ตัน

สนับสนุนค่าบริหารจัดการสต็อก CPO ในประเทศ 2 บาท/กก. เมื่อ

(1) สต็อก CPO ในประเทศสูงกว่า 300,000 ตัน

(2) ราคา CPO ในประเทศสูงกว่าตลาดโลก

ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการมีความยืดหยุ่นและทันต่อเหตุการณ์ อาจพิจารณาปรับเงื่อนไขระดับสต็อกน้ำมันปาล์มดิบในประเทศจาก 300,000 ตัน เป็นขั้นต่ำ 250,000 ตัน โดยให้คณะอนุกรรมการเพื่อบริหารจัดการปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มด้านการตลาด เป็นผู้พิจารณา

คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (กนป.) โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายภูมิธรรม เวชยชัย) เป็นประธาน มีมติเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2566 ให้ทบทวนรายละเอียดโครงการฯ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2566 ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเกษตรเพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตเกษตรกรอย่างยั่งยืน

¹¹<https://shorturl.asia/dMqLZ>

➤ มาตรการการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพปาล์ม

1) ประกาศคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน (กกร.) กำหนดให้ปิดป้ายแสดงราคา รับซื้อปาล์มที่มีอัตราในการสกัดน้ำมันปาล์มดิบ (OER) 18% ขึ้นไป และห้ามปิดป้ายแสดงราคารับซื้อ ปาล์มร่วง

2) กนป. มีมติ (27 พ.ย. 66) เห็นชอบการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการรับซื้อผล ปาล์มน้ำมัน โดยกำหนด “ห้ามมิให้ผู้ประกอบการจูดรับซื้อผลปาล์มน้ำมัน (ลานเท) กระทำด้วย ประการใด ๆ เพื่อให้ผลปาล์มน้ำมันร่วงอย่างไม่เป็นธรรมชาติ ไม่ว่าจะโดยใช้ตะแกรงรางเทสำหรับ ลำเลียงทะลายปาล์มน้ำมันที่เป็นตะแกรง อุปกรณ์หรือสิ่งอื่นใดสำหรับแยกผลปาล์มน้ำมันร่วง”

2) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน ตามพระราชบัญญัติมาตรฐาน สิ้นค้าเกษตร พ.ศ. 2551 เป็นการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร (ปาล์มน้ำมัน) กำหนดเกณฑ์ การปฏิบัติที่ดีในการผลิตปาล์มน้ำมัน (Oil Palm Production) ครอบคลุมตั้งแต่แปลงปลูกจนถึงการ ขนส่งทะลายปาล์มน้ำมัน (Oil Palm Bunch) ไปยังแหล่งรวบรวมผลิตผล (ลานเท) หรือโรงงานสกัด น้ำมัน ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อให้ได้ทะลายปาล์มน้ำมันที่มีคุณภาพดีปลอดภัยเหมาะ สำหรับเป็นวัตถุดิบเพื่อผลิตน้ำมันปาล์ม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและ สวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน

4.3 มาตรการการค้าต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

1) มาตรฐาน Roundtable on Sustainable Palm Oil หรือ RSPO

เป็นมาตรฐานการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืน ที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี 2547 ซึ่งเป็น มาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติมากที่สุดขณะนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการเติบโตและการใช้ผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มที่ผ่านมาตรฐานสากลที่น่าเชื่อถือ สอดรับกับ แนวทาง ESG (Environmental, Social, Governance) เน้นความยั่งยืนทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล โดยใช้เกณฑ์ชี้วัดจาก Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) เป็นองค์ประกอบหลักในการสร้างมาตรฐานให้กับเกษตรกรไทย นำไปสู่การผลิตที่ยั่งยืน เพื่อให้ผู้บริโภค ตระหนักถึงความสำคัญและใส่ใจกับการเลือกผลิตภัณฑ์ที่มาจากกระบวนการผลิตตามมาตรฐาน RSPO มากขึ้น จากนั้นไป มาตรฐาน RSPO จะมีบทบาทเรื่องความยั่งยืน (Sustainability) มากขึ้นจากกฎเกณฑ์ การค้าโลกด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดมากขึ้น

โดย RSPO ได้กำหนดหลักการ 8 ข้อ เพื่อเป็นกรอบการผลิตปาล์มที่ยั่งยืน โดยครอบคลุม ตั้งแต่การบริหารจัดการ การปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- 1) ความมุ่งมั่นให้เกิดความโปร่งใส
- 2) การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ
- 3) ความมุ่งมั่นในการทำให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเงินในระยะยาว
- 4) วิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดของผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม
- 5) ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ
- 6) ความรับผิดชอบต่อพนักงาน บุคคลและชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากผู้ปลูกปาล์ม และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม
- 7) การพัฒนาการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ใหม่อย่างมีความรับผิดชอบต่อ
- 8) ความมุ่งมั่นในการปรับปรุงกิจกรรมหลักอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลเครือข่ายปาล์มน้ำมันยั่งยืนประเทศไทย รายงานว่า เดือนมีนาคม 2567 ไทย มีสมาชิกผู้ปลูกปาล์มน้ำมันตามมาตรฐาน RSPO รวม 87 กลุ่ม ประกอบด้วย เกษตรกรรายย่อยอิสระ 83 กลุ่ม และรายใหญ่ (ที่มีสวนและโรงงาน) 4 กลุ่ม โดยสมาชิกได้รับการรับรองตามมาตรฐาน RSPO จำนวน 25 กลุ่ม 9,261 ราย พื้นที่ได้รับการรับรอง 326,718.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.12 ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศไทย เป็นเกษตรกรรายย่อย 246,902.44 ไร่ และบริษัทที่มีโรงสกัดน้ำมันปาล์ม 79,816.31 ไร่

มาตรการ EU Deforestation Regulation: EUDR

สหภาพยุโรป (EU) ออกกฎระเบียบสินค้าปลอดการตัดไม้ทำลายป่า (EU Deforestation Regulation: EUDR) มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2566 กำหนดให้การส่งออกและนำเข้า 7 กลุ่มสินค้า ได้แก่ โกโก้ กาแฟ ถั่วเหลือง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน โค และไม้ รวมถึงผลิตภัณฑ์แปรรูป ต้องผ่านการตรวจสอบและรายงานที่มาของสินค้าว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดไม้ทำลายป่าหรือ การทำให้ป่าเสื่อมโทรม ซึ่งมาตรการ EUDR กำหนดระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน 18 เดือน สำหรับผู้ประกอบการรายใหญ่ และ 24 เดือน สำหรับผู้ประกอบการรายย่อย โดยสินค้าที่นำเข้าและส่งออก จาก EU ต้องผ่านข้อกำหนด 3 ข้อ คือ

- 1) ผลผลิตของสินค้าต้องไม่ได้มาจากการบุกรุกพื้นที่ป่า (Deforestation-Free)

- 2) กระบวนการผลิตที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย และ
- 3) ได้รับการตรวจสอบและประเมินสินค้า (Due Diligence) ใน 3 ขั้นตอน ได้แก่
  - (1) รวบรวมข้อมูลตลอดห่วงโซ่การผลิตตั้งแต่แหล่งกำเนิด
  - (2) ประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า และการละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิต
  - (3) การบรรเทาผลกระทบ หากพบความเสี่ยงต้องดำเนินการลดความเสี่ยงให้ลงมาอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ปาล์มน้ำมัน

บทที่ 5 ความท้าทายของอุตสาหกรรม
ปาล์มน้ำมันไทย

บทที่ 5 ความท้าทายของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันไทย

ด้านโครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

- **ขาดความสมดุลของการกระจายที่ตั้งของลานเท โรงงานสกัด ในแต่ละพื้นที่** ส่งผลให้เกิดปัญหาการรับซื้อในแต่ละช่วงการผลิต ดังนี้
  - **ในกรณีช่วงผลผลิตน้อย - ช่วงผลผลิตออกสู่ตลาดปกติ** กำลังการผลิตรวมของโรงสกัดสูงกว่าปริมาณผลปาล์มสดที่ออกสู่ตลาด ส่งผลให้มีอัตรากำลังการผลิตส่วนเกิน รวมถึงการแข่งขันแย่งชิงวัตถุดิบทำให้ต้นทุนและต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตน้ำมันปาล์มดิบสูงขึ้น ส่งผลต่อกำไรของธุรกิจ หรือมีผลให้โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบเผชิญปัญหาขาดทุนในบางช่วงเวลา โดยเฉพาะโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบรายย่อยที่ไม่มีเครือข่ายโรงกลั่นน้ำมันหรืออุตสาหกรรมต่อเนื่อง¹² อีกทั้งส่งผลต่อราคาขายและความสามารถในการแข่งขันด้านราคาเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งในตลาดโลก
  - **ในกรณีช่วงผลผลิตออกมาก** จะเกิดปัญหาในบางพื้นที่ ที่มีจำนวนโรงงานสกัดน้อย อาจเกิดปัญหามีกำลังการผลิตไม่เพียงพอกับปริมาณผลปาล์มที่ออกสู่ตลาด (ปาล์มล้นโรงงาน) ส่งผลกระทบต่อลานเทที่ต้องลดราคาซื้อผลปาล์มสดจากเกษตรกรเพื่อชดเชยน้ำหนักปาล์มที่สูญเสียระหว่างรอเข้าโรงงาน หรือในบางกรณีลานเทอาจจะได้รับซื้อ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกร

ด้านเศรษฐกิจการค้าและสังคม

- **ราคาน้ำมันปาล์มผันผวน** ราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกมีการผันผวน เนื่องจากหลายปัจจัย อาทิ อุปทานโลก เศรษฐกิจโลก ปัจจัยความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ อาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกร
- **นโยบายรถยนต์ไฟฟ้าของภาครัฐ** ส่งผลต่อความต้องการใช้น้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซิน ซึ่งผลิตจากปาล์มน้ำมันบางส่วนจะลดลง
- **กระแส Palm Oil Free ในสินค้าอาหาร** ในยุโรป เนื่องจากน้ำมันปาล์มถูกมองว่าเป็นแหล่งไขมันอิ่มตัว (Saturated Fat) และมีสารก่อมะเร็งในปริมาณมาก เมื่อเทียบกับพืชน้ำมันอื่น ๆ

¹² <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/agriculture/palm-oil/io/plam-oil-industry-2024-2026>

- **คุณภาพน้ำมันปาล์ม** เนื่องจากกำลังการผลิตรวมของโรงสกัดที่สูงกว่าปริมาณผลปาล์มสดที่ออกสู่ตลาด ส่งผลให้ความต้องการผลปาล์มสดเพื่อแปรรูปไปสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่องสูงกว่าผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรปลูกได้ ส่งผลให้ไม่เกิดประสิทธิภาพการแข่งขันด้านคุณภาพ และผลผลิตที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบังคับใช้มาตรการควบคุมคุณภาพปาล์มที่ภาครัฐกำหนด¹³

ด้านสิ่งแวดล้อม

- **การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ** เช่น ช่วงปี 2566 - 2567 ไทยเผชิญปรากฏการณ์เอลนีโญ สภาพอากาศแล้งส่งผลต่อปริมาณผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ลดลง
- **กฎระเบียบสินค้าปลอดการตัดไม้ทำลายป่าของสหภาพยุโรป (EU Deforestation Regulation: EUDR)** อาจส่งผลให้ผู้ประกอบการรายย่อย โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าชั้นกลางที่มีการแปรรูปจากปาล์มในห่วงโซ่การผลิตสินค้าจะได้รับผลกระทบและต้องเผชิญกับการตรวจสอบที่มากกว่าสินค้าขั้นต้น กระทบต่อต้นทุนการผลิตและอาจจะสูญเสียความสามารถทางการแข่งขัน อาจส่งผลให้ไทยสูญเสียส่วนแบ่งตลาดได้
- **การใช้น้ำมันปาล์มในภาคพลังงาน** อาจส่งผลต่อการปล่อยมลภาวะทางอากาศ และการปล่อยคาร์บอน ซึ่งส่งผลต่อการออกมาตรการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ลดลง เช่น สหภาพยุโรปกำหนดให้ประเทศสมาชิกทยอยลดการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ และส่งเสริมใช้น้ำมันตามมาตรฐานปล่อยไอเสียยูโร 5 (EURO 5) ตั้งแต่ปี 2567 เป็นต้นไป
- **การขอรับการตรวจรับรองมาตรฐาน RSPO** มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เป็นข้อจำกัดของเกษตรกรชาวสวนปาล์มของไทยที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย การรวมกลุ่มและเครือข่ายการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนขนาดใหญ่ จะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรอง

¹³ https://www.itd.or.th/wp-content/uploads/2022/05/ITD65_43_01.pdf

ปาล์มน้ำมัน

บทที่ 6 ข้อเสนอแนะการพัฒนา
ด้านการค้าอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

บทที่ 6 ข้อเสนอแนะการพัฒนาด้านการค้าอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

1) **สร้างระบบการควบคุมคุณภาพการผลิตน้ำมันปาล์ม** โดยให้หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง อาทิ ลานเท หน่วยงานภาครัฐ หรือสมาคมการค้า ร่วมมือกันคัดกรองตรวจสอบคุณลักษณะ รับซื้อ ปาล์มตามคุณภาพของทะลายปาล์มน้ำมันให้เหมาะสมต่อการสกัดน้ำมันปาล์ม รวมทั้งส่งเสริมให้ ผู้ประกอบการลานเทปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับลานเท ทะลายปาล์มน้ำมันของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) เพื่อให้การสกัด และการกลั่นน้ำมันปาล์มมีคุณภาพและมีอัตราการสกัดน้ำมันปาล์มดิบเป็นไปตามประกาศกระทรวง อุตสาหกรรม พ.ศ.2562 เรื่อง กำหนดชนิดและคุณภาพวัตถุดิบในการผลิตของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

2) **เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต** ให้กระบวนการกลั่นและการสกัดน้ำมันเกิดการสูญเสีย ให้น้อยที่สุด และส่งเสริมผู้ประกอบการรายเล็กให้เกิดการรวมกลุ่ม และร่วมลงทุนในเครื่องจักรขนาดใหญ่ที่มีประสิทธิภาพในการผลิต เช่น การแยกสกัดเมล็ดในปาล์มดิบซึ่งขายได้ในราคาสูงกว่าน้ำมัน ปาล์มปกติ เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้เพิ่มให้สูงขึ้น

3) **ส่งเสริมการทำเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) ตลอดห่วงโซ่อุตสาหกรรมปาล์ม น้ำมัน** โดยส่งเสริมให้มีการทำสัญญาซื้อขายผลผลิตล่วงหน้า เพื่อทราบราคาก่อนขาย และช่วยป้องกัน ความเสี่ยงด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งโรงสกัดและโรงกลั่น และลดความเสี่ยงจากปริมาณผลผลิตที่มีความผันผวน รวมทั้งส่งเสริมการมีธรรมมาภิบาล ให้คู่สัญญาปฏิบัติเป็นไปตามสัญญา โดยให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา ธนาคารของรัฐ เป็นตัวกลางในการกำกับให้คู่สัญญาปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อตกลง รวมทั้งมีการให้สิทธิประโยชน์ เช่น การเข้าถึงสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่ผู้ประกอบการที่มีธรรมมาภิบาล เป็นต้น

- **พันธสัญญาระหว่างเกษตรกรกับลานเท** เพื่อลดความเสี่ยงด้านราคาตกต่ำ ซึ่งมีตัวแปร มาจากสถานการณ์การตลาดในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลให้เกษตรกรขาดทุน และเพื่อลดปัญหาลานเทแย่งกันรับซื้อผลผลิตในช่วงผลผลิตออกน้อย
- **พันธสัญญาระหว่างลานเทกับโรงสกัด** เพื่อลดความเสี่ยงให้กับลานเท เมื่อเกิดปัญหา ปาล์มล้นโรงงานในกรณีผลผลิตล้นตลาด ขณะเดียวกันก็จะเป็นการลดความเสี่ยงให้กับ โรงสกัดให้มีผลปาล์มเข้าโรงงาน เพื่อสกัดน้ำมันปาล์มดิบในช่วงผลผลิตออกน้อย
- **พันธสัญญาระหว่างโรงสกัดปาล์มน้ำมันรายย่อยกับโรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์** โดยเฉพาะโรงสกัดที่ไม่มีเครือข่ายโรงกลั่นน้ำมันหรืออุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อลด ปัญหาการแย่งซื้อผลผลิตและตัดราคา ซึ่งนำไปสู่การผลิตที่ไม่ได้คุณภาพ ควบคู่ไปกับการ ดำเนินมาตรการส่งเสริมการผลิตในกลุ่มเกษตรกรชาวสวนปาล์ม

4) ส่งเสริมมาตรการประกันภัยพืชผลของเกษตรกรชาวสวนปาล์ม เพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้เกษตรกร ลดความเสี่ยงของเกษตรกรจากการเผชิญกับภัยธรรมชาติ และสภาพอากาศรุนแรงที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ภัยแล้ง โรคพืช แมลงศัตรูพืช

5) ส่งเสริมการปลูกปาล์มแบบยั่งยืน เพื่อลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการให้ความรู้และช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ประกอบการให้มีความพร้อมในการตรวจสอบและยืนยันที่มาของผลิตภัณฑ์ ก็จะเป็นโอกาสทางการค้าในการเข้าถึงตลาด EU รวมถึงกลุ่มผู้บริโภคและผู้ผลิตที่ต้องการน้ำมันปาล์มที่ยั่งยืน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าและเพิ่มส่วนแบ่งตลาดได้

6) ภาครัฐสนับสนุนให้เกษตรกรขอรับรองมาตรฐาน RSPO โดยให้เกษตรกรรวมกลุ่มให้มีพื้นที่ขนาดใหญ่เพื่อลดต้นทุนการขอรับรองมาตรฐาน เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงตลาดต่างประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดโลก โดยภาครัฐให้เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรองมาตรฐาน RSPO รวมทั้งสิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจเกษตรกรให้ขอรับรองมาตรฐาน RSPO เพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจุบันไทยยังมีพื้นที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน RSPO เพียงร้อยละ 5.15 ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศไทย

7) บังคับใช้มาตรการการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพปาล์มอย่างเข้มงวด โดยกำหนดให้ปิดป้ายแสดงราคาซื้อขายปาล์มที่มีอัตราในการสกัดน้ำมันปาล์มดิบ (OER) 18% ขึ้นไป ห้ามปิดป้ายแสดงราคาซื้อขายปาล์มร่วง และมาตรการกำหนดให้ลานเทต้องไม่มีตะแกรงหรืออุปกรณ์ในการแยกลูกร่วง รวมทั้งกำหนดบทลงโทษอย่างจริงจังและเข้มงวด

8) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรควบคุมเสถียรภาพราคาให้เป็นไปตามกลไกตลาด เพื่อให้เกษตรกรพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐานและสามารถในการแข่งขันได้ทั้งในตลาดในประเทศและต่างประเทศ

บรรณานุกรม

- กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา The United States Department of Agriculture (USDA). (2567). สืบค้น มีนาคม 2567, จาก <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index.html#/app/advQuery>
- กรมการค้าต่างประเทศ. (2567). สืบค้น มีนาคม 2567, จาก <http://www.dft.go.th/>
- กรมการค้าภายใน. (2567). สืบค้น มีนาคม 2567, จาก <https://www.dit.go.th/>
- คิดค่า.com .(2567). สืบค้น มีนาคม 2567, จาก <https://xn-42ca1c5gh2k.com/data/?tab=dashboard>
- คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ. (2551). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑* สืบค้น เมษายน 2567, จาก <https://drmlib.parliament.go.th>
- ณรงค์ฤทธิ์ อุดุลฐานานุกศักดิ์ และศิริดา ศิริเบญจพฤกษ์. (2563). *ส่งฐานะเศรษฐกิจชาวสวนปาล์มบนเส้นทางที่ท้าทาย*. สืบค้น เมษายน 2567, จาก <https://www.bot.or.th>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2567). สืบค้น มีนาคม 2567, จาก <https://oae.go.th/>
- สถาบันวิจัยและนวัตกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2566) สืบค้น มีนาคม 2567, จาก <https://oppori.psu.ac.th/>
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน). (2564). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาภาคความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันภายใต้ IMG -GT* สืบค้น เมษายน 2567, จาก https://www.itd.or.th/wp-content/uploads/2022/05/ITD65_43_01.pdf
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ (2566) สืบค้น มีนาคม 2567 , จาก <https://tradereport.moc.go.th/TradeThai.aspx>
- ศูนย์วิจัยกรุงศรี. (2566). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2567-2569: อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม*. สืบค้น มีนาคม 2567, จาก <https://www.krungsri.com/th/research/>
- ศูนย์บริหารข้อมูลตลาดแรงงานภาคใต้. (2566). *รายงานผลการศึกษาวิจัยทิศทางตลาดแรงงานไทยในอนาคตของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม* สืบค้น เมษายน 2567, จาก https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/lmia_th/512728998a2613dac3aa92cdd4725545.pdf
- องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO). (2565). สืบค้น มีนาคม 2566 จาก <https://www.fao.org/home/en>
- กรมส่งเสริมการค้าต่างประเทศ. (2555). *การรับรองมาตรฐานการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืน RSPO สำหรับเกษตรกรรายย่อย* สืบค้น เมษายน 2567 จาก <https://www.ditp.go.th>

นางมาลินี ยูวนานนท์ .(2563). เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืนและ
เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สืบค้น พฤษภาคม 2567 จาก

<https://image.mfa.go.th/mfa/0/yZ0EO327fd/%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3/nbt/nbt12/IS/12040.pdf>

TPSO
สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
Trade Policy and Strategy Office

